

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

Ambice rodičů a jejich sportujících dětí
Ambitions of parents and their sports children

Diplomová práce

Vedoucí práce:

PhDr. Mgr. Martin Pěkný, Ph. D.

Zpracovala:

Bc. Zuzana Krupičková

PRAHA, prosinec 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....

Bc. Zuzana Krupičková

.....

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Chtěla bych poděkovat panu PhDr. Mgr. Martinovi Pěknému, Ph. D. za odborné vedení diplomové práce, poskytování cenných rad, vstřícnost, ochotu a také jeho trpělivost. Dále děkuji všem dotazovaným účastníkům, díky kterým jsem mohla získat potřebná data pro vytvoření této práce.

ABSTRAKT

Název: Ambice rodičů a jejich sportujících dětí

Cíle: Cílem je zjistit, jaké vlivy vedou mladou populaci ke sportování. Chceme prozkoumat, jak velký vliv mají rodiče na sportování svých dětí. Dále se zaměříme na ctižádost sportovců v jejich sportovní aktivitě.

Metody: Jedná se o empirický výzkum a pro tuto práci bude využita metoda smíšeného výzkumu, tedy kvalitativního i kvantitativního. Pro výzkumnou studii byly použity formy semistrukturovaného interview a semistrukturovaného dotazníku. Následně jsme získaná data převedli do grafu a posléze i do tabulky, kde jsme sledovali korelaci mezi námi zjištěnými údaji o sportovcích a jejich rodičích.

Výsledky: Poznali jsme, jak velmi důležitý je vliv rodičů na sportovní kariéru svých dětí. Víceméně rodičům nezáleželo na tom, jaký sport si jejich potomci vyberou, ale každý z rodičů chtěl, aby jejich dítě dělalo to, co ho baví. Pro rodiče je nejdůležitější, aby se u dětí rozvíjely pohybové schopnosti a vyzkoušely si více sportů. Následně se poté mohly lépe samy rozhodnout, kterému sportu se budou do budoucna věnovat. Nejvíce ambiciózní byli rodiče či prarodiče dříve se věnující fotbalu, hokeji i tenisu. Ti chtěli, aby se jejich potomek věnoval taktéž tomuto sportu. Nadpoloviční většina otců chtěla, aby se jejich potomci stali profesionálními sportovci. Osmnáct procent matek, i přes úspěchy svých dětí, by stále byly raději, kdyby se věnovaly jiné práci, ve které je větší jistota do budoucích let. Co se týká vzdělání, tak pro mnoho sportovců je náročné věnovat se vrcholovému sportu a vysoké škole zároveň. Na vysokou školu nastoupili pouze tři sportovci z jedenácti dotazovaných. A převážně kvůli vysokým nárokům školy postupně přestali s výkonnostním či vrcholovým sportem.

Klíčová slova: sport, sportovec, rodiče, sportovní kariéra

ABSTRACT

Title: Ambitions of parents and their sports children

Objectives: The goal is to find out what influences lead the young population to sports. We want to explore how much influence parents have for their children's sports. We also focused on the ambition of athletes on their sports activities

Methods: This is an empirical research. The mixed research method will be used for this work, so that is qualitative and quantitative. The forms of a semi-structured interview and semi-structured questionnaire were used for the research study. Then we converted the obtained results into graphs and charts where we monitored the correlation between in the data obtained about athletes and their parents.

Results: We knew how important the influence of parents is on their children's sports career. More or less parents did not care what sport their children chose. It was important for parents to make their children do what they enjoyed. The most important thing for parents was that their children develop motor skills and try more sports. Subsequently, they were able to better decide for themselves which sport they would do in the future. The most ambitious were parents or grandparents who used to play football, hockey and tennis. They wanted to practice the sport to their children. More than half of fathers wanted their children to become professional athletes. Eighteen percent of mothers would prefer that their children do other jobs even though their children were successful. It is challenging for many athletes to pursue elite sports and college at the same time. Only three of the eleven athletes interviewed studied college. They stopped performing sports or professional sport due to the high demands of the school

Keywords: sport, athlete, parents, sport career

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Teoretická část.....	3
2.1	Věkové zákonitosti vývoje ve vztahu ke sportovní kariéře	3
2.2	Vztah dětí a mládeže ke sportu	5
2.2.1	Motivace sportovců.....	5
2.2.2	Vnitřní motivace sportovců	6
2.2.3	Vnější motivace sportovců.....	7
2.2.4	Vhodná motivace sportovců	8
2.2.5	Nevhodná motivace sportovců.....	8
2.3	Vliv rodičů na sportování svých dětí	8
2.3.1	Rodičovské výchovné styly	9
2.3.2	Význam rodiny na sportování svých dětí	11
2.3.3	Rodiče motivující své děti	12
2.3.4	Problematika rodičovství ve sportovních aktivitách.....	12
3	Metodika práce	14
3.1	Cíle práce	14
3.2	Stanovení výzkumných otázek práce	14
3.3	Výzkumný soubor	14
3.4	Výzkumné metody	16
4	Výsledky.....	17
4.1	Stručná shrnutí životní a sportovní cesty sportovců	17
4.2	Sportovní začátky.....	29
4.3	Vliv rodičů na sportovní činnost svých dětí.....	30
4.4	Styl výchovy rodičů	33
4.5	Vrcholový sport a rodiče.....	34
4.6	Vliv tělesné výšky rodičů na sportovní kariéru svých dětí	36

4.7	Vliv vzdělání rodičů na sportovní kariéru jejich dětí.....	38
4.8	Korelační matice	41
5	Diskuze.....	49
6	Závěr.....	55
7	Bibliografie.....	57

1 Úvod

V předkládané diplomové práci jsme se zabývali problematikou sportovní kariéry sportovců a vlivem rodičů na jejich sportovní činnost. Měli jsme ambici přispět k poznání v téhle oblasti. Klima rodiny je naprosto určující podle většiny literárních zdrojů. A proto jsme se v této práci chtěli věnovat převážně tomuto tématu. Vliv rodiny na sportování a celkově na život je neodmyslitelný. Ovšem ne všechny rodiny mají zájem o sport. Jelikož se naše práce zabývá sportovci, věřím, že v práci takoví rodiče nenalezneme.

Začít se sportováním od útlého věku je vhodné pro rozvoj pohybové všestrannosti budoucích sportovců. A přece na sportování má každý jedinec jiný pohled. Pro některé rodiče je pohyb jejich dětí základním stavebním kamenem, kdy díky sportu získávají návyky, které jsou důležité pro život a jiní rodiče sportovní činnost berou jako ztrátu času. Sport a celkově pohyb má nezastupitelnou úlohu ve zdravém vývoji jedince. Pohyb ovlivňuje fyzickou zdatnost, mentální odolnost, ale také metabolické, hormonální a imunitní odezvy v organismu. Zároveň, ale přináší mnoho emočních prožitků v pozitivním i negativním slova smyslu. Sportováním se tvoří osobnost jedince. To je spojené s radostí z vítězství nebo naopak s hořkostí z porážky.

V diplomové práci jsme pracovali s již plnoletými sportovci, kteří už za sebou mají spoustu úspěchů. Některí jsou výkonnostní sportovci, jiní zase patří mezi profesionály. Tito sportovci už znají pocit výhry, tak bohužel i kruté porážky. Vědí, jak vypadá únava po náročném tréninku. Ale také znají ten pocit a ocenění z vítězství. Umí si určit svůj hnací motor a vědí, proč se na cestu aktivních sportovců vydali, a to i přes překonání mnoha překážek a trnitých cest, jako je třeba zranění. Jsou si vědomi dodržování pravidel sportovní aktivity, protože jsou seznámeni s důsledky z případného porušení. Proto zde zkoumáme problematiku z pohledu rodičů, sportovců, školy nebo třeba i financí. Existuje mnoho rozličných typů rodičů. Některí jsou ambiciózní, ti častokrát své nepovedené ambice a sportovní úspěchy vkládají do svých dětí. Poté je řada rodičů, kteří jsou rádi, že jejich dítě sportuje, a tak ho v tom podporují. Avšak najdou se i tací, kteří se o sportovní kariéru dítěte nezajímají z důvodu nezájmu o dítě nebo jen z nezájmu o sportovní činnost.

V naší práci jsme nashromáždili a zpracovali materiály se sportovci a jejich rodiči. Sportovci se zaměřují na různá sportovní odvětví, proto jsme chtěli zjistit, zda se na svůj sport

specializují od raného věku nebo s ním začali až později, třeba ve starších žácích či až v dorosteneckém věku.

2 Teoretická část

2.1 Věkové zákonitosti vývoje ve vztahu ke sportovní kariéře

Věkové zvláštnosti můžeme formulovat jako změny tělesných proporcí, stavbou a funkcí tělesných orgánů i výkonností. Do osmnácti let se člověk formuje, roste, a hlavně dozrává i psychicky. Věkové zvláštnosti přímo souvisí se sportovním výkonem. Výkonnost se v důsledku vývojových změn v pohybových činnostech přirozeně zvyšuje. Věkové kategorie si rozebereme následovně.

- **Předškolní věk (3-6 let)**

U dětí ve věku tří až šesti let největší roli hrají rodiče a rodinné prostředí, ve kterém žijí. V tomto období je důležitá regulace a motivace dětské aktivity. Díky pohybu získávají děti nové informace o svém okolí. Fyzický pohyb a tělesná cvičení jim zase zajišťují přirozené zkušenosti, jsou bezprostřední součástí vývoje mladého organismu. Děti začínají více vnímat i jiné osoby než jen svoji nejbližší rodinu [1]. V předškolním věku děti začínají rozvíjet své vlastní aktivity. Aktivity, které mají svůj cíl a jisté zaměření. Děti začínají navazovat vztahy se svými vrstevníky. Získávají znalosti o přátelství, sebeprosazování, učí se spolupracovat s ostatními. Také se v tomto věku rozvíjí přiměřená míra k pohybovým cvičením a díky správné motivaci to může být životně důležitým krokem k budoucímu životnímu stylu. Díky tomuto návyku se jedinec v budoucnu naučí zdravému způsobu života a bude lehčeji odolávat negativním nástrahám, která ho v životě čekají. Díky sportování v předškolním věku děti později nebudou mít problém se zapojením se do školního kolektivu nebo zájmových činností. Navíc budou sebejistější a budou lépe zvládat komunikaci s vrstevníky nebo s dospělými [2].

- **Období mladšího školního věku (6-11 let)**

Mladší školní věk lze rozdělit na dvě období. První období nastává ve věku šest až sedm let a je to tzv. období pohybového neklidu. Děti jsou živé, nestálé, neustále v pohybu s potřebou vykonávat nějakou pohybovou činnost. Druhé období začíná mezi osmým až desátým věkem a jedná se o zlatý věk motoriky. Toto období je definováno jako nejsnadnější etapa pro učení se nových pohybových dovedností. Dětem postačí pouze precizní ukázka a učení probíhá téměř samo. V těchto letech se dítě stále vyvíjí, jeho vývoj nestagnuje. Zvyšuje se zájem o pohybové hry. Také děti začínají dosahovat lepších sportovních výkonů, protože začíná být kladen důraz na složky obratnosti, síly a vytrvalosti. Pohyby se zrychlují a zvětšuje se svalová síla. Většinou

bývá zvykem, že chlapce lákají více sporty typu hokej a fotbal. U dívek to jsou zase estetické sporty jako je aerobic nebo gymnastika [3].

- **Období staršího školního věku (11-15 let)**

Starší školní věk dělíme na dvě fáze. První fází je věk mezi desátým až dvanáctým rokem. Tento věk až do nástupu puberty, je stále označován za vhodný pro učení se novým pohybovým dovednostem. Dalším obdobím staršího školního věku je éra dvanáct až čtrnáct let. Již od dvanácti let nastává u mládeže výrazné omezení v učení se novým dovednostem, ale také narušená a zhoršená kvalita rozvoje pohybových schopností. Mládež je schopna dokonale regulovat své pohyby. Díky kognitivním schopnostem, jako je myšlení, vnímání a paměť, se stále zlepšují i ve sportovních činnostech. Je vřele doporučováno věnovat se v tomto věku jakémukoliv sportu, kde jsou děti schopni vybit svou energii a naplnit svého soupeřivého ducha. Tento věk je také důležitým mezníkem pro sociální život. Mládež díky sportu najde nové přátele a tím naplní potřebu začlenění [4]

- **Adolescence (15-20 let)**

Je obdobím, kdy dochází nejvíce k tělesným změnám. Jedinci ve svém volném čase rozvíjejí své sportovní činnosti, kterým se věnují již od předškolního nebo mladšího školního věku. Pokud je sportovec na sport zvyklý z předchozího období, je velká pravděpodobnost, že i přes pestré adolescentní období u své sportovní činnosti zůstane. Je si totiž vědom pozitiv sportování jako je třeba zábava či odreagování se. Již v adolescentním věku může talentovaným sportovcům začít profesionální sportovní kariéra. Tento věk je označován jako vrchol motorické aktivity. V tomto věku mají chlapci výkonnostně navrch oproti dívkám. Shledáváme výrazné rozdíly převážně v lokomočních pohybech a sportovních činnostech, kde jsou nejvíce využívány velké svalové skupiny. Dívky vynikají v ladných pohybech oproti chlapcům. Organismus sportovců má zde vysoký stupeň formovatelnosti, lze snadněji dosáhnout lepšího efektu. Projevem tohoto jevu je zrychlený růst trénovanosti [5].

- **Období dospělosti (20-30 let)**

Toto období se nedá jednoznačně určit. Dříve pro mnohé z nás období dospělosti nastávalo po překročení věkové hranice osmnácti let. Dnes se dospělost považuje až po dokončení studií. Tedy každá osoba má toto období odlišné. Existují tací jedinci, kteří dospělosti dovrší v osmnácti letech a pak tací, kteří se studiu věnují až do třiceti. Někteří již po vystudování základní či střední školy začínají pracovat. Další se věnují pouze studiu. A třetí skupinou jsou pracující a zároveň studující jedinci. Záleží na zvážení jednotlivce, jakým

směrem se bude ubírat. Už před několika desítky let odborníci došli k závěru, že proces přechodu od mladistvých k dospělosti se prodlužuje a tradiční zlomy života dospělosti se pomalu posunuly z počátku třetí dekády života až na její samotný konec. Avšak věk plnoletosti se nezměnil. Nastává tedy dlouhé období, kdy se dospívající osoba stává dospělou, ale ne vždy se tak cítí a chová. Toto období, než se lidé stanou opravdu dospělými, se nazývá vynořující se dospělost a je jmenována jako nová vývojová etapa mezi adolescencí a plnou dospělostí [6].

2.2 Vztah dětí a mládeže ke sportu

Pohyb je nezbytný pro správný vývoj a správné fungování lidských orgánů. Díky přirozenému pohybu se již od narození dítěte vyvíjí svalový aparát a utváří se svalový korzet, který je nezbytný pro držení těla a správný vývoj kostry. Tělesný pohyb také podporuje činnost vnitřních orgánů a doprovází mentální aktivitu dítěte.

Děti si už od brzkého věku začínají hrát a soutěžit. Téměř všechny sporty jsou pokládány za příznivě přispívající k mentálnímu i fyzickému rozvoji dítěte. Díky sportovní aktivitě se děti učí pravidlům a respektují je, učí se hře fair play. Také se díky sportu učí zodpovědnosti, rozvíjejí schopnosti soustředění a budují si sebedůvěru [7]. Děti mají přirozenou potřebu a úzký vztah k pohybové aktivitě. Děti nevydrží dlouho sedět, expresivní pohyb je doprovázen jen krátkými přestávkami. Stává se, že rodiče pohybovou činnost svých dětí omezují z důvodu obav ze zranění nebo z nachlazení po větším zpocení. Avšak zdůrazňujeme, že pohybovou aktivitu bychom neměli tlumit. Pohyb udržuje a vytváří pracovní kapacitu tělesných orgánů a formuje ji. Z psychologického hlediska pohyb dětem přináší radost a spoustu prožitků. V dětském věku se vytváří pozitivní vztah k pohybu. Choulostivé období nastává v adolescentním věku, kdy je nutné udržet si kladný vztah k pohybové aktivitě. Zde je vhodné využít tělesná cvičení soutěžního charakteru [8].

2.2.1 Motivace sportovců

V psychologii je motivace velmi těžko definovatelný pojem. Sportovní výkony podněcují vnitřní a vnější psychické předpoklady. *„Jestliže vnější podmínky ovlivňují členy stejné sportovní skupiny přibližně stejně, značné individuální rozdíly ve výkonech je třeba analyzovat ve vztahu k individuálním schopnostem.“* [9]

Hošek [10] chápe sportovní motivaci jako výsledek vzájemného působení mezi sportovcem a situací. Motivace ve sportu patří k základním rysům osobnosti člověka. Každý člověk má svou motivaci, která si liší od ostatních jedinců a vede k dosahování vlastních cílů.

Jedná se o dva rozsáhle soubory proměnných, které v interakci poskytují různé možnosti kombinací. Proto je u motivace velká proměnlivost a složitý rozbor sportovní motivace. Sportovci jsou ovlivňováni různorodými motivačními konfiguracemi. Motivační struktura sportovce je tvořena hlavními, vedlejšími, protichůdnými, ale zároveň často se překrývajícími konfiguracemi. Struktura souvisí s osobností sportovce i jeho vývojem. Vývoj je ovlivněn výkonností i věkem sportovce. Mladí jedinci na počátku své sportovní kariéry stěží vědí, jakému sportu se chtějí věnovat. Velmi často jsou ovlivňovány vnějšími podněty, kam patří přátelé, vliv rodiny, školní tělesná výchova nebo vzdálenost sportoviště od bydliště [11].

Podle Homoli [12] motivace vychází z motivu chápajícího ve smyslu vnitřního a vnějšího činitele. Tento činitel řídí, vzbuzuje, sjednocuje chování, spojuje se s vědomým snažením, které vede k určitému cíli. Motivaci označujeme jako shluky motivů. Na každého sportovce působí více motivačních prvků, které se vzájemně překrývají a bývají často odlišné. Hlavním určujícím faktorem vývoje motivační struktury jedince je věk a výkonnost. Na sportovce v předškolním a mladším školním věku při výběru sportu působí určité okolnosti jako jsou kamarádi, televize, počítač, rodina, ale i vzdálenost sportoviště od bydliště [13].

2.2.2 Vnitřní motivace sportovců

Cílem sportovce pro vnitřní motivaci je jeho uspokojení. Faktorem motivace jsou základní lidské potřeby, pocit bezpečí, pocit jistoty nebo najetí smyslu života. Tyto potřeby bývají velmi silným motivátorem ke sportovním činnostem. Sportovec při podávání výkonu u sportu neočekává žádnou pochvalu ani odměnu, protože je k této aktivitě motivován sám bez okolních vnějších vlivů.

Vnitřně motivovaného sportovce těší radost z pohybu, je rád za sport, který vykonává. Píle, pravidelný trénink, investovaný čas do sportu, to vše považuje za důležité. Vnitřní motivace se dělí na tři kategorie a jsou to následující: faktor úspěchu, faktor stimulující a faktor znalosti. Faktor úspěchu představuje sportovce, který se snaží poukázat na svoje schopnosti a chce uspět v dané disciplíně. Druhým faktorem je faktor stimulující, který přináší napětí a zároveň radost při závodu. Navozuje se tzv. pocit flow. Faktor znalosti poukazuje na zvědavost sportovce. Sportovec se rád vzdělává a učí se novým dovednostem a snaží se pochopit celý svůj tréninkový proces [14].

Podle Blažeje [15] je sportovní aktivita popoháněna vnitřními motivy zábavy a soutěžením. U sportovních činností nelze určit hranici vnitřních a vnějších faktorů motivace. Obě motivace se prolínají a vzájemně doplňují. Můžeme ovšem určit i negativní vnitřní

motivace, které si následně uvedeme. Jedná se především o jevy pocitu strachu, pocitu vzteku, pocitu nudy a ponížení z neúspěchu.

Woods [16] je toho názoru, že vnitřní motivace je zakotvená uvnitř člověka a člověk nebude nikdy plně spokojen se svými výsledky nebo jednáním. Avšak vytrvalí sportovci vždy budou hledat cestu k uspokojení této potřeby. S vysokou vnitřní motivací souvisí fakt, že sportovci jsou vytrvalí v dlouhodobém náročném tréninku i v období, kdy nemají příliš dobré výsledky. Pokud se u sportovce vytratí vnitřní motivace, má tato ztráta vliv na intenzivní sportovní přípravu, která je nepostradatelnou součástí sportovní kariéry [17].

2.2.3 Vnější motivace sportovců

Sportovec jedná pod vlivem vnějších činitelů nejčastěji z důvodu odměny nebo trestu. Tato motivace nastává, pokud jedinci chybí vnitřní motivace. Sportovci toto jednání znají od malička, kdy jim je od rodičů nebo školy vštěpováno, že za jejich výkon budou odměněni nebo potrestáni. Sportovní aktivita je vykonávána pod určitým tlakem, což může vést k nejistotě, případně úzkosti při vykonávání sportovní činnosti. Pokud je vnější motivace správně používána může dojít k proměně na vnitřní motivaci.

Jedinec vykonává jistou činnost pro uspokojení jiných. Mladší sportovci se věnují sportu převážně kvůli uspokojení potřeb rodičů, a to právě vede k vnější motivaci sportovce. Jejich úkolem je vydržet se chvíli věnovat dané sportovní činnosti a tím si udržet kladný vztah s rodiči. Děti a mládež místo toho, aby si užívala radosti z pohybu, tak se jejich myšlenky ubírají směrem k jejich rodičům, zda jsou na ně pyšní, protože sportují a zda jim dělají dostatečnou radost. Avšak musíme brát na vědomí, že vnější motivaci nemůžeme jednoznačně oddělit od té vnitřní. Existují však i takové případy, kdy se díky vnější motivaci zvýšila ta vnitřní motivace. Nejčastějšími činiteli ovlivňující vnější motivaci jsou: trest, odměna, učitel či trenér [18].

Podle Blažeje [15] může být sportovní činnost vykonávána k získání hmotných dáreků či peněz. Dalším stimulem mohou být věci nehmotné a to např. zájem druhé osoby nebo pochvala od spoluhráče, trenéra. Za vnější motivaci se také považují negativní stimuly, kterým se sportovec snaží vyhnout. Jedná se o negativní zpětnou vazbu, pokuty, ponižování či vyloučení z týmu.

2.2.4 Vhodná motivace sportovců

Mezi silné motivační faktory patří výkonnostní ambice u výkonnostních sportovců. Jejich motivací při sportu bývá navýšení síly a zvýšení fyzické kondice. U dívek se motivace ke sportování objevuje kvůli budování a formování svalnaté postavy. Do popředí vnitřní motivace se dostává radost z pohybu a s přibývajícím věkem sportovců převažuje hodnota zdraví [19].

Velkou roli hrají také rodiče, převážně díky jejich správnému a zodpovědnému přístupu. Rodiče by své děti měli podporovat v každém směru, jak při úspěchu, tak i neúspěchu. Je důležité, aby rodiče dětem naslouchali a komunikovali s nimi. Největší motivací pro sportovce bývá úspěch v určitém sportovním odvětví. Je-li sportovec ve sportovní aktivitě zdatný a jeho výsledky jsou mimořádné, tvoří se poměrně trvalý základ motivační struktury. Mezi neúčinnější motivační podněty patří soutěže, odezvy od okolí a snaha po co nejvyšší a nejlepší výkonnosti. Dalšími motivy může být zviditelnění, uznání od okolí, peníze a sláva.

2.2.5 Nevhodná motivace sportovců

Rodiče by měli brát zřetel na své reakce a chování ohledně jejich sportujících dětí. Některé jejich rady mohou být nevyžádané, až nevhodné, což může vést ke ztrátě motivace vykonávat daný sport. Nevhodnou motivací je taková motivace, která jedná pod vlivem vnějších motivačních činitelů. Vykováváme nějakou činnost jen po dobu nezbytně nutnou pouze proto, abychom se vyhnuli určitému trestu. Nebo naopak pro získání odměny. Nejčastěji se s vnější motivací setkáváme u studentů základních a středních škol při výuce tělesné výchovy. Nebo v předškolním či mladším školním věku, kdy rodiče určují, kterému sportu se jejich děti budou věnovat.

2.3 Vliv rodičů na sportování svých dětí

Role rodičů je při utváření pozitivního vztahu dítěte ke sportování zpravidla rozhodující v první dekádě života dítěte. Je důležité, aby se rodiče svým dětem věnovali a provozovali společně nějaký sport. Například společné vycházky, cyklistické výlety, lyžařské výlety, pobyt v přírodě. Také naučení základů plavání a povzbuzování při kolektivních hrách – to vše pomáhá při utváření pozitivního vztahu dětí ke sportu [20]. Kvalita a význam rodičovského stylu výchovy je umocňována množstvím času, který rodiče se svými dětmi tráví. Alespoň jeden z rodičů by měl se svým dítětem sdílet volnočasové aktivity. Díky tomu, tak dítěti demonstruje svůj zájem a péči o něj [21].

Podle Sekoty [21] všestranně zaměřené výzkumy sportu z posledních desetiletích naznačují, že zájem rodičů do sportování dětí a mládeže stále roste. Je to převážně rodina, kdo sehrává klíčovou roli v cíleném výchovném působení. „*Rodiče působí na své děti v souladu se svojí kulturní, vzdělanostní, ekonomickou a sociální úrovní, přičemž lze rozlišit čtyři výchovné rodičovské styly*“.

2.3.1 Rodičovské výchovné styly

Podle Sekoty [21] rodičovský styl výchovy určuje teoretický konstrukt, který reflektuje základní a charakteristický konstrukt. Rodičovské výchovné strategie a metody formují život dítěte. U každé rodiny najdeme rozdílný názor na správnou výchovu. A to je správné. Každý jedinec potřebuje jiný přístup. Rodič musí sám poznat na svém dítěti, jaký styl výchovy potřebuje a jaký oběma stranám bude vyhovovat. Na výchovném stylu a osobní pohodě dítěte se projevuje rodinná dynamika a fungování rodiny a sportovce [22].

Zde si uvedeme čtyři výchovné styly – autoritářský, autoritativní, liberální, lhostejný

1. Autoritářský – Důraz na bezpodmínečnou poslušnost a disciplínu, častokrát i zásah trestů. Rodiče se řídí heslem, že se na děti má dohlížet, nikoli jim naslouchat nebo se empaticky zajímat o jejich problémy a starosti. Velmi často se zde setkáváme, že se v dětech prohlubují pocity viny a nedostatku zdravého sebevědomí. Jsou agresivní a nepřátelští. Podle Bergera a Kathleen [23] děti kvůli rodičům často trpí depresi, sebeobviňováním a jsou nešťastní. Rodiče na ně uplatňují tělesné tresty a nadávky. V autoritářském stylu se postrádá zpětná vazba mezi rozhodnutím rodiče a pocitem nebo názorem dítěte.
2. Autoritativní – Snaha o vytvoření pozitivních vztahů mezi dítětem a rodičem. Utváření pozitivních hodnot a aktivního přístupu k životu je jeho nedílnou součástí. Rodiče usilují o utváření pozitivních a přátelských vztahů s dítětem. Rodičovská autorita je založena na budování respektu k pocitům a názorům dítěte. Avšak rodiče kladou důraz na respekt k pravidlům a řádu [23]. Přátelský vztah rodiče a dítěte je založen na pravidlech s jistým očekáváním, že děti daná pravidla budou respektovat. Navíc se buduje pozitivní přístup i k okolí a k životu samotnému. Jestliže jsou rodiče v tomto stylu výchovy důslední, jejich dítě se bude chovat kultivovaně s jasně uspořádanými životními hodnotami. Díky tomuto stylu výchovy lze vychovat osobu, která bude mít po zbytek života sklon ke sportovním aktivitám [24].
3. Liberální – Respekt a pravidla žádoucího chování k rodičům nehraje příliš velkou roli. Řídí se heslem: děti jsou děti, tak jim dopřejme radost. Pravidla výchovy jsou sice přísně

nastavena, ale častokrát nedodržována. Rodiče si nevynucují potřebný respekt. K vynucování pravidel dochází až v krajních situacích. Z toho vyplývá, že rodiče nemají od svých dětí převelká očekávání. Jejich jedinou ambicí je zajištění jim základních lidských potřeb. Z toho plyne, že dětem do budoucna chybí určité životní cíle, které jsou nezbytné pro rozvoj osobnosti. Rodiče nechávají dětem přílišnou volnost a nekladou na své děti žádné nároky. Velkou komplikací toho stylu je, že ve výchově chybí jasně nastavená pravidla, vymezení hranic a nedostačující kontrola dodržování pravidel [25].

4. Lhostejný – Rodiče neprojevují pozornost svým dětem, chybí zájem o jejich potřeby. Také neprojevují zájem o rozvoj svých potomků. Rodiče se většinou nezajímají o školní povinnosti dítěte, o zdravý životní styl ani o to, s kým děti tráví volný čas. Takové děti nebudou příliš připraveny do dospělého života, kde na ně čekají různé překážky. Nedostatek rodinného zájmu zasahuje do budoucího dospělého zodpovědného života.

2.3.1.1 Rodičovská komunikace

V rámci úspěšné komunikace je důležité si uvědomit, že komunikace je interakcí a každý rodič se diametrálně liší od ostatních. Dle určitých charakteristických znaků jsou definovány skupiny rodičů. Ve sportu je definováno sedm typů rodičů. Jsou to následující: zaměřený na výkon, emocionální, ostřílený veterán, finančník, verbální násilník, nezúčastněný divák a hlídač hodin [26].

1. Rodič zaměřený na výkon – Rodič zaměřený na výkon bývá obvykle vysloužilý sportovec s řízenou osobností. Na základě společenských hodnot rozumí tomu, co je třeba udělat pro úspěch a hodnotí svůj osobní a profesní život podle schopnosti plnit společenské standardy.
2. Emocionální rodič – Emocionální rodič se snadno rozruší ze sportovních výsledků svých dětí. Čím častěji je rodič emocionálně propojen s aktivitou, tím více se synchronizuje s emocemi dítěte, které obklopují jeho sportovní zážitek. Pokud dítě pociťuje radost, jeho rodič také automaticky pociťuje radost [27]. Platí to i naopak, pokud má dítě špatný den, může to vést až k depresi rodičů. Tyto změny nálad mohou trvat celou sezonu nebo být okamžité. Každopádně tyto změny nálad často negativně ovlivňují jak dítě, tak i celý sportovní tým. Pokud je mladý sportovec schopen zvládnout emoce, je tedy pravděpodobné, že i rodič zmírní své vzrušení a frustraci, i přestože je to v rozporu s jeho osobností [28].
3. Rodič ostřílený veterán – Tento typ rodiče často čerpá z vlastní zkušenosti. Své znalosti a zkušenosti z daného sportu využívá k pochopení tréninku svého dítěte v konkrétním sportu. Pokud rodič soutěžil na vysoké úrovni, nyní může porozumět tomuto sportu a

zkušenostem, které jeho dítě prožívá. Protože takový rodič je schopen poskytnout cenné rady.

4. Rodič finančník – Rodič finančník je vždy zvyklí najít cestu. Pokud je situace mimo kontrolu, může vinit trenéra. Finančník má potřebu být blízko sportovního týmu a financovat tréninkový proces, podávat finanční příspěvky klubu.
5. Hlasitý rodič – Hlasití rodiče mohou při sportovních událostech vytvářet negativní prostředí, které může dokonce ovlivňovat diváky, trenéry nebo účastníky. Slovně urážlivý rodič má málokdy na mysli nejlepší zájem trenéra nebo týmu.
6. Nezúčastněný divák – Rodič v roli nezúčastněného diváka neprojevuje příliš emoce ani se příliš nevyjadřuje. Rodič netouží do zapojení se do tréninku jeho dítěte ani netouží být více nápomocný, než je potřeba.
7. Hlídač hodin – Rodič označený jako hlídač hodin nesleduje příliš talent svého dítěte, ale spíše kontroluje a hodnotí hrací čas, který stráví na zápase nebo turnaji. Rodiče si neuvědomují, že hrací čas nelze rozložit rovnoměrně, ale závisí na spoustě faktorech. Např. tvrdá práce, zvládnutí dovedností, statistika, přesnost atd. [29]

2.3.2 Význam rodiny na sportování svých dětí

Důležitá role na sportovních aktivitách je podpora rodiny, přátel, životních vzorů, názorových vědců a nejbližší komunity. K zapojení se do sportovních aktivit je potřeba cíleného působení výchovných činitelů. Rodina zde hraje důležitou roli. Výzkumy potvrzují jistou souvislost mezi pohybovou aktivitou rodičů a jejich dětí. U dětí předškolního věku významnou roli hrají sportovní aktivity, které děti vykonávají se svými rodiči nebo pod jejich dohledem. Aktivity vhodné k vykonávání s rodiči jsou jízda na kole, kolečkové brusle a další aktivity provozující ve volném čase. Mezi další sportovní aktivity patří procházky, turistika, plavání, cykloturistika, lyžování a míčové hry [30]. Zájem dětí o sport se mění s narůstajícím věkem. Je ovlivněn fázemi životního cyklu. K poklesu zájmu ke sportovním aktivitám v rodinném kruhu pravidelně dochází v adolescentním období, kdy mládež upřednostňuje spíše zábavu před povinnostmi nebo stereotypními činnostmi. Rodiče u svých dětí spíše preferují rekreační sporty namísto výkonnostní nebo vrcholové úrovně. Ovšem rodiče, kteří se sportu věnovali na vyšší úrovni, u svých dětí preferují výkonnostní sport [31]. Výběr sportu záleží na mnoha nahodilých situacích. Například blízkost bydliště od sportoviště, doporučení od přátel nebo znalost trenéra. Vztah ke sportovní aktivitě se projevuje i z pohledu vzdělání rodičů. Rodiče s vyšším vzděláním jsou pohybově aktivnější. A to samé očekávají i od svých dětí.

Špaček [32] ve svém výzkumu uvádí, že frekvence sportovních aktivit u jedinců, kteří vystudovali vysokou školu, je sedmkrát vyšší než u osob, kteří mají vzdělání základní. Dále zmiňuje, že rodiče s vysokoškolským titulem svůj volný čas tráví více sportem než rodiče bez titulu. Z toho vyplývá, že vzdělanější rodiče své děti více motivují a podporují ke sportu a pohybu celkově.

2.3.3 Rodiče motivující své děti

Největší vliv na aktivní sportovní život dětí mají jejich rodiče. Čím větší význam má sport pro rodiče, tím větší bude motivace dětí věnovat se aktivně různým sportovním činnostem. Je všeobecně známo, že začátky se sportem začínají díky vlivu a aktivitě rodičů. Rodiče bývají prvními iniciátory, se kterými děti zkoušejí základní sportovní úkony. Od chození, běhání, plavání a lyžování.

Bezprostřední osobní kontakt je socializačně nejdůležitější při tvorbě kladného vztahu k pravidelným sportovním činnostem. Je pravidlem, že chlapci nejsou vystavováni přísné rodičovské kontrole, jako dívky. Sport je, převážně u chlapců, chápán jako nerozlučná součást v ontogenezi vývoji v dospívání. Navíc u chlapců se objevuje více soutěživý duch moderní společnosti než u dívek. Chlapci bývají obvykle více ovlivňováni otci, dívky naopak jdou za vzorem matky [30].

Větší odvaha, podnikavost, síla, to jsou principy mužského přístupu v pohybových aktivitách. Muži pro své děti otvírají nový svět, který děti velmi obohacuje. Pokud je malé dítě ochuzeno o mužskou složku mohou nastat psychické komplikace. Mezi typické mužské vlastnosti patří spoléhání na vlastní síly a schopnosti a individualismus. Ženy naopak vedou k morálním hodnotám, kvalitě života a péči o druhé. Zaměřují se na intuici, pocit správnosti a spravedlnosti. Ženy většinou neprovozují takové druhy sportu, které jsou spojeny s pocitem strachu. Jedná se např. o skoky na lyžích nebo závody na motocyklech [9].

2.3.4 Problematika rodičovství ve sportovních aktivitách

Mnoho rodičů podporuje svoje děti ve sportovních aktivitách. Chceme, aby naši potomci měli radost z pohybu, aby na sobě systematicky pracovali a aby jim vynaložené úsilí do sportovní aktivity přineslo úspěchy. Zařazujeme zde dva typy sportovního rodičovství. Prvním je model podpory, druhým je model tlaku. Nenalezneme přesné rozmezí, zda model podpory a tlaku představuje spíše pozitivní nebo negativní hranici. Rodiče si často myslí, že

svého potomka podporují, avšak dítě tuto skutečnost vnímá přesně naopak, jako tlak ze strany rodičů [33].

Lavoi a Stellino zjistili, že vnímání o sportovních schopnostech je zvýšeno díky povzbuzování a podpoře ze strany rodičů. Rodiče v pozitivním slova smyslu ovlivňují zájem svých dětí a jejich zájem a zapojení se do pohybové aktivity. Oproti tomu kritika, tlak a vysoká očekávání ze strany rodičů mají negativní vliv na sportovní aktivity. Může nastat ztráta zájmu o sport, nízký či žádný prožitek ze sportovní činnosti nebo zvýšená míra stresu [34].

Sportovní zkušenosti sportovce souvisí s mnoha faktory. Největším faktorem jsou rodiče. Vliv na sportování mají také vlastnosti a chování sportovců nebo trenér, prarodiče, kultura sportu. Rodiče jsou nejbližšími osobami pro své děti. Je důležité, aby v náročných stresových situacích rodiče zachovali klid. Může se stát, že kvůli stresu rodič nevhodně zareaguje a zničí tím budoucí sportovcovu kariéru. I rodiče se v tomto směru mohou stále vzdělávat, existuje spousta edukačních programů pro rodiče a trenéry zaměřených na tuto problematiku [35].

3 Metodika práce

3.1 Cíle práce

Cílem je zjistit, jaké vlivy vedou mladou populaci ke sportování. Chceme prozkoumat, jak velký vliv mají rodiče na sportování svých dětí. Dále se zaměříme na ctižádost sportovců v jejich sportovní aktivitě.

3.2 Stanovení výzkumných otázek práce

1. Jaký je vliv rodiny na budoucí sportovní kariéru sportovců?
2. Jaký je vliv procesu vzdělávání na sportovní kariéru sportovců?
3. Jaký je vliv dopravní dostupnosti (škola, sportoviště, domov) na sportovní kariéru sportovců?

3.3 Výzkumný soubor

Výzkumného semistrukturovaného šetření se účastnilo jedenáct respondentů ve věkovém rozpětí osmnáct až třicet let. Z toho bylo osm mužů a tři ženy. Dva středoškoláci, tři vysokoškoláci s tím, že se již při studiu věnují práci buď na částečný úvazek nebo na plný úvazek. Pouze jeden sportovec je už několik let pracujícím občanem. Momentálně se profesionálnímu sportu věnuje pět našich respondentů.

Tabulka 1 – Charakteristika souboru sportovců

Sportovec	Pohlaví	Věk	Tělesná výška	Od kolika let sportuje	Vzdělání	Bydliště (počet obyvatel)
Sportovec 1	Muž	28	189 cm	4	Maturitní	90460
Sportovec 2	Muž	25	190 cm	4	Základní	90460
Sportovec 3	Muž	18	184 cm	5	Základní	90460
Sportovec 4	Muž	27	185 cm	4	Maturitní	6679
Sportovec 5	Muž	18	173 cm	4	Základní	1049
Sportovec 6	Muž	26	174 cm	4	Vysokoškolské	1729
Sportovec 7	Muž	27	181 cm	5	Vysokoškolské	68972
Sportovec 8	Žena	25	168 cm	3	Vysokoškolské	90460
Sportovec 9	Žena	22	170 cm	6	Maturitní	6220
Sportovec 10	Muž	29	180 cm	10	Maturitní	90460
Sportovec 11	Žena	24	167 cm	6	Maturitní	92763

Tabulka 2 – Charakteristika souboru rodičů

Rodič	Pohlaví	Tělesná výška	Věk při narození respondenta	Vzdělání
Rodič 1 a	Muž	189 cm	21	Odborné učiliště
Rodič 1 b	Žena	168 cm	20	Vyšší odborná
Rodič 2 a	Muž	189 cm	24	Odborné učiliště
Rodič 2 b	Žena	168 cm	23	Vyšší odborná
Rodič 3 a	Muž	182 cm	34	Maturitní
Rodič 3 b	Žena	167 cm	34	Maturitní
Rodič 4 a	Muž	182 cm	30	Vysokoškolské
Rodič 4 b	Žena	170 cm	29	Vysokoškolské
Rodič 5 a	Muž	174 cm	45	Maturitní
Rodič 5 b	Žena	167 cm	38	Vysokoškolské
Rodič 6 a	Muž	178 cm	30	Maturitní
Rodič 6 b	Žena	166 cm	25	Vysokoškolské
Rodič 7	Muž	178 cm	28	Maturitní
Rodič 7 b	Žena	167 cm	23	Vysokoškolské
Rodič 8 a	Muž	182 cm	25	Maturitní
Rodič 8 b	Žena	167 cm	25	Maturitní
Rodič 9 a	Muž	175 cm	26	Maturitní
Rodič 9 b	Žena	169 cm	24	Maturitní
Rodič 10 a	Muž	174 cm	26	Maturitní
Rodič 10 b	Žena	170 cm	24	Vyšší odborná
Rodič 11 a	Muž	182 cm	25	Odborné učiliště
Rodič 11 b	Žena	168 cm	23	Maturitní

3.4 Výzkumné metody

Semistrukturované interview nám zabralo třicet minut. Následně jsme zjištěné údaje přepsali do písemné podoby a poté zpracovali do grafů a tabulky. Zabývali jsme se otázkami ohledně sportování. Po semistrukturovaném interview následoval dotazník pro rodiče, kde nám zodpověděli několik otázek o sobě i o svých dětech. V semistrukturované interview jsme se zajímali o sportovní cestu našeho respondenta. Připravili jsme si zhruba patnáct otázek, které jsme postupně prohlubovali a tím se dostali k dalším zajímavým otázkám a odpovědím. V rozhovoru jsme se zabývali následujícími otázkami. Vybral/a sis sport, kterému se věnuješ sám/sama? Co tě k výběru sportu vedlo a kdo tě při výběru motivoval? Věnovali se rodiče stejnému sportu jako ty? Myslíš si, že je vhodné se od útlého věku specializovat na jeden sport nebo si vyzkoušet více sportovních odvětví? Od kolika let se sportu věnuješ? Od kolika let se na tvůj sport specializuješ a od kolika let jsi výkonnostní sportovec? Co ti přináší sportování? Uveď klady i zápory. Co tě motivuje a ženě vpřed? Čeho bys chtěl/a dosáhnout? Jak tě podporují rodiče, prarodiče? Myslíš si, že lze skloubit vrcholový sport se školou a dosáhnout výborných výsledků na obou stranách? Zalitoval/a jsi, že se věnuješ závodně danému sportu? Chtěl/a jsi od začátku své sportovní kariéry být profesionální sportovec? Kolikrát týdně trénuješ? Když se ti nechce, vynecháš někdy trénink? Poté jsme pomocí dotazníku zjišťovali údaje o rodičích a to následující. Tělesná výška rodičů, maximální dosažené vzdělání. Jaký styl výchovy upřednostňují. Jaký byl jejich věk při narození respondenta. Jakému sportu se dříve věnovali, případně jakému se věnují momentálně. A také zda někdy nutili své dítě do sportovní činnosti či trénování. Otázky jsme vybírali na základě rozhovoru se sportovci, a následně doplňovali dalšími informacemi od rodičů.

4 Výsledky

4.1 Stručná shrnutí životní a sportovní cesty sportovců

Sportovec č. 1 je profesionální hokejista. Se sportem začínal ve čtyřech letech, kdy si vyzkoušel hrát fotbal a také ho rodiče brali na základy bruslení. Fotbal ho příliš nebavil, na fotbale vždy spíše koukal po letadlech, hledal housenky a žížaly v trávě, než aby utíkal za fotbalovým míčem. Kurz bruslení ho, ale zaujal a chtěl zkusit i hokejové tréninky. Navíc v roce, kdy začínal s hokejem, čeští hokejisté vyhráli Olympiádu a díky této události se chtěl i on stát hokejistou. A tak si vybral jako jeho primární sport hokej. Jeho otec byl také aktivním sportovcem, v dorostenecké a juniorské kategorii závodně plaval, nyní se sportu věnuje rekreačně. Matka je celoživotně rekreační sportovec. Rodiče ho při volbě sportu nijak neomezovali ani neodrazovali. Jeho matka a zpočátku ani jeho otec nechtěli, aby se hokejem živil. Jen chtěli, aby mu sport dělal radost a přinesl mu do života kamarády. Postupem času, kdy se začal zlepšovat a projevoval se jeho talent a píle, jeho otec byl rád, že se dal na kariéru profesionální hokejisty. Jako prvorozený syn měl u rodičů přísnou výchovu, ale demokratickou. V Pardubicích, kde začínal s hokejem, byla v ročníku velká konkurence, proto se snažil, co nejvíce dodržovat pravidla. Mohlo se totiž stát, že by byl potrestán nenastoupením do základní lajny. Např. snažil se být na každém tréninku včas, nikdy trénink předčasně neukončit, nevynechat žádný trénink. S rodiči nemohl jezdit na letní, ani zimní dovolené. Rodiče i on obětovali hokeji vše. Rodiče ho také velmi podporovali, jak finančně, tak časově. Hokej je velice náročný, co se času i financí týká. Ranní tréninky, poté škola a někdy další odpolední trénink. Na základní školu chodil do hokejové třídy, takže zde bylo bezproblémové skloubení hokeje a učiva. Když byl mladší, rodiče ho každý den ráno vozili na tréninky i z tréninku. Přestože bydlel ve stejném městě, jako byl hokejový stadion, byl příliš malý na to, aby jezdil sám se všemi potřebnými věcmi. Také ho vozili na všechny turnaje a zápasy. Jelikož ho podporovali, vždy chtěli být u všech jeho zápasů. Později v dorosteneckém věku se na tréninky dopravoval sám. Uvádí, že nyní v dospělosti už jsou rodiče pro něj jen psychická podpora. Vždy se jim může svěřit ohledně tréninku nebo zápasu, kdy se mu nedaří nebo potřebuje s něčím poradit. Ani na jeho zápasy už nechodí v takové míře, jako dříve. Trénink nikdy nevynechal, pokud se tedy nejednalo o jeho zdraví a ani nikdy neměl problém s ranní vstáváním na trénink, protože věděl, že nic nechce dělat více než hrát hokej. Jediné mínusy tohoto sportu pro něj jsou časová vytíženost, víkendy na zápasech a omezení toho, kdy může jet na dovolenou. Na letní dovolenou může jet vždy jen prvních čtrnáct dní v červenci, kdy mají hokejisté dovolenou. Na

zimní dovolenou se také nedostane, protože je hokejová sezóna. Navíc v jeho profesní sféře, jako ligový hokejista, nemůže odjet lyžovat z důvodu možného zranění. Jediný jeho zádrhel v tréninku nastal v dorostu, kdy přišlo zranění kolene a následovala nucená pauza na půl roku. To ho ale neodradilo ani neomezilo a dále pokračoval v hokejové kariéře. Jeho motivací je, že chce být lepší, než je teď a v hokeji chce vždy dosáhnout vítězství.

Sportovec č. 2 vyrůstal v hokejovém městě, a tudíž ho to od malička táhlo k tomu, aby hrál hokej. Ve čtyřech letech začal chodit na základy bruslení, v pěti letech už na hokejové tréninky. Jeho vzorem v tu dobu byl jeho starší bratr, který se hokeji také věnoval. Jeho otec byl také aktivní sportovec, závodně plaval. Matka byla spíše jen rekreační sportovec. Jako malý chodil s rodiči na bratrovi tréninky a zápasy. Byl sportovně nadaný na různé druhy sportu, a proto k hokeji přidal lakros a inline hokej. Již od malička u něj byl vidět neuvěřitelný talent. Vždy patřil k těm lepším hráčům, a tak často hrál se staršími hráči. Rodiče na něj uplatňovali benevolentní výchovu, nic mu nezakazovali. Jeho největším trestem byl zákaz hokejového tréninku. Pokud přinesl špatné známky nebo něco provedl, matka mu zakázala trénink. To jediné na něj platilo, aby se choval vzorně a nebyli s ním problémy. Rodiče ho finančně podporovali, kupovali mu potřebnou výbavu, vozili ho na zápasy, což také stojí nějaké peníze i čas. Už v dorostenecké kategorii si za zápasy vydělal nějaké peníze. Tudíž rodičům odpadla starost o finance. Výbavu, mimo bruslí, dostával od svého klubu, ve kterém zrovna trénoval. Jeho matka moc netoužila, aby se stal hokejistou a rozhodně nechtěla, aby studoval hokejovou základní školu. Její prioritou pro syna bylo vzdělání a myslela si, že v hokejové třídě nebude dostatečné. Přece jenom po zkušenostech i s jejím starším synem vidí, že hokej není dobrý sport do budoucna, je nejistý. Každý rok nebo dva se musí podepisovat nová smlouva, nikdo neví, jak dlouho sportovci v hokejovém týmu zůstanou. A jelikož na tuto základní školu nešel, doplatil na to. Jeho klub mu zakázal hrát se staršími hráči jako to bylo doposud, musel hrát pouze se svými vrstevníky ve své kategorii. Proto opustil jeho rodný klub, nechtěl zůstat na jednom místě, chtěl své dovednosti dále rozvíjet. Už v patnácti letech hrál hokejovou extraligu s dospělými. I přes to, že se věnoval více sportům na výkonnostní i profesionální úrovni, vše zvládl perfektně skloubit. Lakrosu a inline hokeji se věnoval převážně jen v létě a v zimě se věnoval hokeji. Lakros vždy sklouobil s letní hokejovou přípravou. Mezi jeho úspěchy v lakrosu patří účast na MS, když mu bylo pouhých 14 let. Pokud, ale bylo potřeba, aby se jednomu sportu věnoval více, vždy upřednostnil hokej. Ten nikdy neodstrčil na druhou kolej, uvědomoval si jeho prioritu. S lakrosem skončil na střední škole z časových důvodů, protože tréninky probíhaly v Praze, a to bohužel nešlo skloubit s tréninkem hokeje. Hokeji obětoval vzdělání,

protože na střední škole mu neumožnili individuální plán, a tudíž nestíhal dojíždět na tréninky do nového klubu daleko od jeho školy a jeho zázemí. Poté přešel na školu s individuálním studijním plánem, ale přes jeho zápal k hokeji a vidinou, že k tomu, aby byl profesionálním hokejistou, školu nepotřebuje, ji nedokončil. Vzdělání pro něj nebylo tak důležité jako hokej. V jednadvaceti letech odjel hrát hokej do Finska, kde hrál druhou nejvyšší ligu. Uvádí, že to byla skvělá a neopakovatelná zkušenost, která ho zocelila. Ve Finsku dostal nabídku do vyšších soutěží. Bohužel nastala situace, kdy se musel rozhodnout, zda se vrátí zpět do České republiky za svou těhotnou partnerkou, nebo si rodinu přistěhuje k sobě. Rozhodl se pro rodinu a svou rodnou zemi. Jeho otec chtěl, aby ve Finsku zůstal, protože by si mohl zajistit postup do KHL. Rozmlouval mu jeho rozhodnutí vrátit se zpět. Jeho matka byla ráda a chtěla jen, aby jednal podle svého srdce. Nyní hraje českou extraligu, stará se o svou manželku a děti, ze kterých by měl jednou rád také hokejisty a žije si svůj sen. Motivací pro něj byla skutečnost, že je lepší než jeho spoluhráči a vždy věřil, že ho jeho pílí dostane někam dál, do vyšší ligy a mezi světové hráče.

Sportovec č. 3 je profesionální sportovec, který se věnuje tenisu a příležitostně i crossmintonu. Sportovat začal v pěti letech, kdy zkoušel různá sportovní odvětví, jako je atletika, hokej, fotbal. Jeho rodiče si už od jeho narození vysnili, že se z něho stane profesionální fotbalista, jako byl jeho otec a dědeček. Jeho dědeček byl navíc prvoligový trenér fotbalu, a tak měl velké ambice, aby i jeho vnuk šel v jeho šlépějích. Tento jejich sen se bohužel neuskutečnil. Sportovec si fotbal ani trochu neoblíbil. Jelikož otec končil se sportovní fotbalovou kariérou a začal se rekreačně věnovat tenisu, syn si tohoto sportu také všiml a projevil o něj okamžitě zájem. Navíc se mu líbilo sledovat tenis v televizi, kde pozoroval nejlepší hráče a hráčky světa na světových soutěží. Tenis začal hrát v pěti letech, kde se pouze seznamoval s touto aktivitou. Na vyšší úrovni začal hrát v osmi letech, kde začal jezdit po turnajích. Nyní se účastní mnoha soutěží, od družstev po mistrovství ČR. V mládí nikdy moc netoužil stát se profesionálním sportovcem, ale když přicházely úspěchy, tak ho to hnalo výš a výš. Nyní jeho rodiče i on by byli rádi, kdyby se mu podařilo propracovat se k profesionální skupině tenistů a tímto sportem se mohl uživit. Ale všichni jsou realisté a ví, jak těžké je v tomhle sportu uspět. Také ví, jak je tento sport finančně náročný. On ani jeho rodiče si nemohou dovolit platit lepšího trenéra, platit více tréninků. Občas se musí přizpůsobovat s tréninkem svému sparing partnerovi, protože na svého trenéra nemají dostatečné finance, především v zimě, kdy se do poplatků započítává i hala. Snaží se pro úspěch udělat maximum. Trénuje každý všední den. Většinou jednou denně, výjimečně dvakrát denně. Jeho velkým snem

je vyhrát Pardubickou juniorku. Tenis miluje a nechce se ho v blízké době určitě vzdát. Momentálně, jako doplňkový sport, začal hrát crossminton, který je z části podobný tenisu. Ve svých čtrnácti letech vyhrál mistrovství Světa do čtrnácti let. Tudíž pokud jeho úspěšnost v tomto sportu bude mít vzrůstající tendenci, určitě je ochoten později zvážit, zda by crossminton neměl vyměnit za tenis, kde bohužel dle jeho slov takové úspěšnosti nikdy nedosáhne. Nad otázkou, co ho motivuje a žene vpřed odpověděl, že se chce nadále zlepšovat, protože nikdy člověk není dostatečně dobrý. Velkou motivací jsou především výhry, ale také poháry, ocenění a radost rodičů a prarodičů. Sporování mu přináší výbornou fyzickou kondici, zdatnost, odreagování od studia. Dále také kamarády a poznávání nových míst, a to i v zahraničí.

Sportovec č. 4 je velice aktivní sportovec, který si v dětství prošel téměř všemi sporty. Jeho otec v mládí hrál hokej, později se věnoval tenisu. Matka byla pouze rekreační sportovec. Ale svého syna vždy velmi podporovala. Rodiče nechali volbu sportu na synovi, ať si vybere, který sport ho bude bavit a naplňovat. Hlavní důraz kladli na to, aby se hýbal. Také kladli důraz na vzdělání, protože jsou si vědomi, že není nikdy jisté, že se sportem bude živit a je důležité mít více možností, když sport nevyjde. Od malička hrál hokej a byl nejlepší střelec extraligy v žácích. Hokej ho bavil a přál si, aby byl profesionální hokejista. Bohužel hokej je velice náročný na časovou organizaci. V šesti letech se děti ještě nedokážou postarat samy o sebe a jsou závislé na rodičích, potřebují jejich pomoc. Bohužel musel s hokejem skončit na úkor tenisové kariéry své starší sestry. Rodiče již nebyli schopni rozvážet své děti po turnajích do různých koutů republiky. V těchto letech jsou děti ještě tvárné a většinou udělají to, co jim rodiče řeknou. A jelikož sport miloval, nechtěl se ho vzdát, tak začala jeho tenisová kariéra. Rodiče ho finančně podporovali, hlavně s placením turnajů a vybavení. Později, i díky jeho šikovnosti, byl zařazen do vrcholových středisek mládeže, a tudíž jeho náklady na sport byly sníženy. Mezitím, než se stal profesionálním tenistou, se jeho otec začal věnovat trénování a později i založil tenisový klub, což obnášelo jisté výhody a také mu občas pomáhal s tréninky. Nyní je moc rád, že se vydal na tenisovou kariéru. Díky tenisu se podíval do mnoha zahraničních zemí, stal se mistrem ČR v tenise, získal mnoho přátel a nových kontaktů. Sportování bere jako životní styl, sport je jeho náplní života. Umožňuje mu útěk od problémů a vyčištění hlavy. Díky sportování se také naučil bojovat s různými překážkami v životě a nikdy nic nevzdávat. Navíc díky sportu získal psychickou odolnost do budoucí práce. Samozřejmě i jemu, jako asi každému sportovci, tenis vzal trávení volného času s kamarády a odříkání zábavy s přáteli. Mínusem toho být sportovec je také nápor na jeho psychiku a překonávání velkého

nátlaku rodičů, kteří koukají na výsledky a přejí si, aby každý zápas byl vyhraný zápas. Je velice soutěživý a jeho motivací je výhra a být nejlepší v každém sportu, který momentálně vykonává. Nikdy nevynechal žádný tenisový trénink, protože ví, že jen tak může být v jeho sportu nejlepší. Má nastavenou svou rutinu, kterou vždy dodržuje. Ani pocitění únavy nebo bolesti ho nezastaví od účasti na tréninku. V tenise a celkově v jeho sportovním životě chce dosáhnout toho, aby se sportem uživil a tím pádem se živil tím, co ho baví. Tento jeho cíl se mu splnil, nyní se věnuje trenérské činnosti mládeže v tenise, hraje tenisovou první ligu a k tomu se vy svých dvaadvaceti letech začal věnovat novému sportu zvaný crossminton. Ke crossmintonu se dostal sám, díky jednomu tenisovému tréninku v hale, kde na vedlejším kurtu viděl dva hráče hrající tento sport. Jelikož se jedná o podobný sport jako je tenis, chtěl své nadání a tenisové dispozice zúročit a zkusit trénink crossmintonu, z kterého poté následoval turnaj. Nyní se věnuje profesionálně crossmintonu a drží titul Mistr světa v dospělé kategorii. Dohromady tenis a crossminton trénuje každý den zhruba čtyři hodiny denně. Díky tenisu si udržuje lepší fyzickou kondici, která mu při crossmintonu pomáhá. Navíc k tomu zvládá hrát nižší ligu ve florbale i v hokeji. Tvrdí, že občas ztrácí motivaci po prohraném zápase a má myšlenky na ukončení kariéry, ale když tomu nechá dva dny a negativní emoce se přeženou a on se vzpamatuje z porážky, tak ví, že má díky tomu zase více zkušeností a začne zase pracovat na tom být lepší.

Sportovec č. 5 se věnuje tenisu na výkonnostní úrovni. Od malička si vyzkoušel mnoho sportů jako judo, gymnastiku, bruslení, fotbal a tenis. Tenis, jako jeho prioritní sport, mu vybrali rodiče. Dříve byl jeho otec tenista, který několikrát zápasil na MČR. Také byl trenérem mladistvých i dospělých v tenise. Dokonce se na chvíli odstěhoval do Slovinska, kde jeden tenisový klub trénoval. Nyní své ambice vkládá do syna a moc si přeje, aby v něm byl úspěšný. Když rodiče vybírali sport, kterému se bude věnovat, kladli si při výběru důraz na to, aby při sportu rozvíjel své motorické schopnosti. V mládí, především v adolescentním věku ho rodiče museli často přemlouvat na trénink. Svůj volný čas chtěl trávit převážně u počítače. Na tréninky občas nerad chodil, protože ho dříve trénoval jenom jeho otec. On není tak dokonalý, jak by si jeho otec představoval. Otec mu na trénincích často nadával a on jím byl lehce znechucen. Proto i často litoval, že se tenisu věnuje. Nebylo pro něho příjemné, když otec křičel, a to i přes to, že do tréninku dával veškeré úsilí. Velmi často ztrácel motivaci pokračovat po prohraném zápase, někdy i během tréninku, protože ho otec, jako trenér příliš nechválil, spíše naopak. Pokud měl však trénink s jiným trenérem či kamarádem, tenisový trénink si užíval na maximum. Dostal se proto do fáze, kdy ho tréninky s otcem deprimovaly a často chtěl s tenisem skončit, hlavně když měl pubertu a chtěl trávit čas s přáteli, ale i hrát hry na počítači. Jeho matka mu byla velkou

oporou a vždy ho utěšovala a držela v těžkých situacích. Přestat s tenisem mu rodiče nedovolili. Věděli totiž, že s jeho povahou se nebude chtít věnovat jinému sportu, a tak ho na tenise drželi. Jeho povaha je spíše citlivá, není dravý, jak by bylo potřeba při zápasech. Finančně ho rodiče podporují, bohužel nedosáhl žádných pořádných výsledků, aby si nějaké větší peníze vydělal sám. Dokud byl otec trenér, jezdil s ním i s matkou na všechny zápasy. Než nastoupil na střední školu, otec se staral o veškerou jeho sportovní aktivitu. Chodili společně běhat, plavat i třeba hrát fotbal. Ke své tenisové přípravě přidal box a fitness, aby si stále zlepšoval svou fyzickou kondici. Nyní je studentem střední školy, našel si nového trenéra a je spokojený. Sice má vidinu, že po střední škole s tenisem skončí a zůstane spíše jen u fitness, ale zatím ho tenis baví. Žádné ambice nemá, je rád, že může sportovat. Mezi jeho úspěchy patří účast na MČR a výhra krajského přeboru. Bohužel nemá takové úspěchy, a ví, že prorazit do české špičky je pro něj téměř nemožné. Když se ohlédne zpětně, je na sebe pyšný, že otcovy tvrdé tréninky vydržel a nezhroutil se. Nakonec ho to posunulo výše, díky jeho psychické odolnosti. Věří, že se dostal do fáze, kdy ho ve sportu a možná i v osobním životě již nic nepřekvapí.

Sportovec č. 6 je již bývalý sportovec. Již od čtyř let začal chodit na kurzy bruslení, později na hokej i fotbal. Jeho otec je bývalý hokejista, který hrál za juniorskou reprezentaci. Matka sportuje pouze rekreačně. Hokeji se věnoval pouhé dva roky, tréninky ho příliš nebavili. Nejvíce ho odrazovalo ranní vstávání. Rodiče ho tedy od hokeje odebrali a přemýšleli, jaký jiný sport si vyzkouší. Otec byl zklamaný, že jeho syn nebude hokejista, ale brzy se přes tuto myšlenku přenesl a chtěl, aby hlavně nadále vykonával nějaký sport, který ho hlavně bude bavit. Oba rodiče kladli důraz na spokojenost dítěte. Přestože byl otec smutný, že jeho syn nepůjde v jeho šlépějích, nikdy extrémně neočekával, že by se stal vrcholovým sportovcem či dokonce právě vysněným hokejistou. Byla to pro něj krásná vidina, na které ale nijak významně nelpěl. Rodiče ho vždy finančně podporovali. Jejich výchova ovšem byla velmi mírná, benevolentní. Díky dědovi, který pracoval jako recepční ve sportovní hale, šel na svůj první trénink juda. Z prvního tréninku byl nadšený. Trénoval třikrát týdně, od dorosteneckého věku každý všední den a o víkendech měl zápasy. Žádný tréninky nevynechával, protože ho vždy velmi bavily. Několikrát vynechal z důvodu se učení na maturitní zkoušku nebo kvůli zranění. Sportování mu přinášelo dobrý pocit po tréninku, pocit radosti z vítězství. Vždy ho hnala vpřed možnost porovnávat své síly a dovednosti s ostatními soupeři a hlavně výhra. Mezi jeho úspěchy patří první místo na MČR v juniorech i dospělých. Judu se věnoval proto, že ho to bavilo. Neměl žádné vysoké ambice a být profesionálním sportovcem si ani nepřipouštěl. Věděl totiž, že je těžké stát se vrcholovým sportovcem, musel by převážně vyhrát několik mezinárodních soutěží.

V ČR dříve judo nebylo příliš známým a atraktivním sportem, to přišlo až později s vítězstvím Lukáše Krpálka. Protože s úspěchem sportovce roste i sport. Dříve tady, v naší republice, byla malá šance, aby se člověk díky tomuto sportu uživil. Platy v judu od svazu byly minimální. Aby se sportovec dobře uživil, musel by vyhrát Olympiádu nebo MS. A to věděl, že na takový úspěch už asi nestačí. Ke konci jeho kariéry vedla nešťastná shoda náhod, velká konkurence. Jeho váhová kategorie byla nabitá a bylo zde spoustu lepších reprezentantů, než byl on. S judem skončil po střední škole. Protože nebyl v užším výběru reprezentantů ČR, byl vyřazen z SCM, kde za jeho úspěchy dostával finanční podporu, bylo mu propláceno soustředění. Od juda si dal tři roky pauzu, nyní se mu věnuje rekreačně. Jednou týdně chodí na tréninky juda, MMA i na fotbal, který stále hraje na úrovni okresního přeboru. Dříve pro něj motivací byly převážně výhry, nyní už jen dobrý pocit, že dělá něco dobrého pro své tělo a své zdraví.

Sportovec č. 7 je bývalý judista. Jeho rodiče se v mládí věnovali atletice a oba byli účastníky MČR v dorosteneckých, juniorských i dospělých kategoriích. Otec se atletice věnoval až do čtyřiceti let. Do pětadvaceti výkonnostně, poté závodil za druhou ligu. Již už nejsou aktivní sportovci. Otec sportuje rekreačně, matka kvůli zranění nikoli. Ale je trenérkou atletiky. Od raného věku si vyzkoušel mnoho sportů od fotbalu, plavání, gymnastiky až po judo. Jako syn atletů nikdy nebyl tlačенý, aby se atletice také věnoval. Vždy měl volbu dělat atletiku, ale rozhodnutí záleželo pouze na něm. Možná i proto, že jeho starší bratr už se atletice věnoval a nyní je z něho velmi úspěšný atlet. Rodiče největší důraz při výběru sportu kladli na to, aby sportoval a sport ho bavil. Proto se také dříve věnoval gymnastice, protože je ideálním základem pro každý sport. S judem začal ve druhé třídě základní školy, na popud matky. Jelikož viděla, jak se často a rád se pere se svým bratrem, mu navrhla, zda nechce vyzkoušet tréninky juda. Od začátku byl u něj vidět talent, každým tréninkem se zlepšoval a judo ho také tím pádem více bavilo. Je velmi cílevědomý a s narůstajícím úspěchem se chtěl stát profesionálním sportovcem. Rodičům nezáleželo na tom, zda se judem bude živit nebo ne, ale jelikož chtěl on sám, tím pádem jeho rodiče také. Rodiče ho podporovali, platili tréninky a také ho ze začátku vozili na tréninky, které se konaly v Praze, 30 km od jeho bydliště. Později se musel na tréninky dopravovat sám. Byla to jeho volba, on se judu chtěl věnovat, a proto se podle toho musel zařídit. Od dorostenecké kategorie byl reprezentantem a čerpal peníze z SCM a od svazu, tzv. národ'ák. Později byly jeho finance dotovány z VSC, tj. pro sportovce z vysoké školy. Je ambiciózní a v jeho povaze je vyhrát za každou cenu. Netrénoval a nezávodil jen tak, pro zábavu, ale vždy si šel pro vítězství a chtěl být nejlepší. Vždy šel za svým cílem. S ohledem do minulosti, na jeho chování vzpomíná nemile, měl problém s navázáním přátelství, ostatní ho

brali jako hrozbu. Lidově řečeno šel přes mrtvoly, ale když chtěl uspět musel si pro to jít a nikam se neohlížet. Mezi jeho úspěchy patří sedmé místo na ME a deváté místo na MS v dorostenecké kategorii. Dále, i přes to, že závodil za juniorskou kategorii, účastnil se závodu v dospělé kategorii, kde vybojoval třetí místo na MČR. Dříve mezi jeho cíle patřila účast na Olympijských hrách. Dnes se chce naučit, že sport lze dělat i jinak než vrcholově. Sport mu přináší tělesný rozvoj, radost, formování osobnosti i přátelé. Bohužel přináší i zranění a stres v závodních obdobích. S nástupem na vysokou školu stále trénoval a účastnil se závodů, ale s přibývajícím věkem bylo velmi náročné skloubit vrcholový sport se studiem. Navíc v té době se potýkal s opakovatelným zraněním ramena a kolena. Zranění se mu stále vracela, a navíc člověk po dané rekonvalescenci se vždy vrací na začátek v trénování. A to pro něj bylo demotivující. S judem tedy přestal kvůli škole a zranění. Pro něj byla jasná volba věnovat se studiu. Časem totiž zjistil, že pokud se nebude moci vrátit zpět k jeho profesionální kariéře, nezůstane mu nic. Nyní je z něj pouze rekreační sportovec.

Sportovec č. 8 je velká sportovkyně od narození. Jako malá si vyzkoušela plno sportů různých odvětví. Například country tance, gymnastiku, tenis, lyžování a atletiku. Její otec byl dříve vrcholový fotbalista, nyní se věnuje tenisu na amatérské úrovni, příležitostně jako trenér mládež. Matka byla spíše založená na kulturu, sportu se příliš nevěnovala. Ale přes to byla matka hlavní iniciátor všech jejich sportovních aktivit. Rodiče při výběru sportu kladli největší důraz na to, aby ji sport bavil a byla schopna spojit sport se školou. Ve čtyřech letech začala chodit do tenisové školičky, kde zaznamenávala pokroky a později se účastnila spousty turnajů. Rodiče chtěli, aby svoji kondici a své schopnosti rozvíjela i v jiném sportu, tak začala chodit na atletiku. Proto ji na druhý stupeň základní školy dali do sportovní atletické třídy, kde byla schopna skloubit oba sporty. Tenisu se věnovala dvakrát týdně po škole, atletické tréninky měla čtyřikrát týdně během nebo po školním vyučování. Bohužel z finančních důvodů rodičů musela tenisu zanechat, protože tenis je velice finančně náročný sport a začala se naplno věnovat atletice. Rodiče ji v atletice vždy velmi podporovali, jak psychicky, tak finančně. Často s ní jezdili na závody jako podpora. Protože ji atletika bavila a pro rodiče bylo důležité, aby vzdělání neodsunula na druhou kolej, šla na sportovní gymnázium, kde lze chození do školy a atletický trénink skvěle skloubit. Navíc měla více času na trénování a její výsledky se zlepšily každým tréninkem. V dorostenecké a juniorské kategorii se každý rok účastnila MČR v atletice v běhu na 200 m a 400 m a pravidelně vždy byla ve finálových bězích. Vždy patřila k těm poctivým svěřencům, který trenér trénoval. Pokud ji dal trenér vybrat, zda už chce skončit s tréninkem nebo si zaběhne ještě jeden úsek, skoro vždy si vybrala pokračovat. Občas se ji na trénink

nechtělo, třeba když bylo nepříznivé počasí, ale vždy věděla, že kdyby jeden jediný trénink vynechala, bude ji pak chybět a pocítí omezení v závodě. Jak se říká těžko na cvičišti, lehký na bojišti. Motivaci ztrácela často, hlavně po závodech, kdy zaběhla pro ni neuspokojivý čas. Vždy se z toho oklepala a pokračovala v intenzivním tréninku. Nejvíce ji mrzelo, že z jejího neúspěchu budou zklamaní rodiče a prarodiče, který ji moc fandili. Sportování ji přineslo do života spoustu přátel, dobrou kondici a postavu. Také byla zařazena do programu SCM, kde úspěšní sportovci za své výkony dostávají finanční odměnu. To pro ni bylo také motivací, dostávat za něco, co ji baví, peníze. A samozřejmě velkou motivací vždy bylo, když na závodech překonávala své osobní rekordy. To pro ni bylo cennější než výhra. Na vysoké škole pro ni bylo obtížné věnovat se studiu a atletickému tréninku. Ale i přes to, že to bylo časově, fyzicky i trochu psychicky náročné, vždy do tréninku dávala maximum. Naneštěstí, v době jejího největšího úspěchu, přišlo zranění – natržení stehenního svalu. Byla velmi motivovaná a chtěla se rychle vrátit zpět do tréninkového procesu a závodění. Přes její snahu a vytrvalost při tréninku nebyla schopna vrátit se zpět do formy a ztrácela chuť do tréninku. Navíc její trenér také chtěl ukončit svou trenérskou kariéru, proto se s ní ani nesnažil navazovat kontakt a více ji motivovat znovu do tréninku. Rozhodla se tedy, že s vrcholovou atletikou skončí. Začala se více věnovat rodině, přátelům, fitness. Ale zjistila, že jí tréninky běhu, a hlavně závodění chybí. Věděla, že vrátit se do formy, která je požadována na vrcholové úrovni nepůjde lehce a ani tomu nechtěla věnovat veškerý svůj čas ani úsilí. Rozhodla se, že začne trénovat sama sebe převážně pro radost a účastnit se závodů druhé ligy žen, kde závodí dívky převážně z dorostenecké kategorie a má šanci se s nimi porovnávat. Věděla, že chce, aby pro ni závody byly nadále zábavou a ne trápením. Přestože její rodiče s ní neměli žádný velký sportovní plán, postupem času s rostoucími výsledky ji moc přáli, aby ve vrcholové atletice uspěla. Proto, když se rozhodla s atletikou skončit, rodiče to velmi mrzelo a snažili se ji přemluvit, aby tomu sportu dala ještě šanci. Momentálně alespoň závodí za druhou ligu žen a je trenérkou atletiky předškolních dětí.

Sportovec č. 9 je českou reprezentantkou v badmintonu. Její otec byl sportovec, provozoval mnoho sportů. V mládí se věnoval hokeji, fotbalu a veslování. Fotbalu se věnoval do pětatřiceti let na amatérské úrovni. Matka byla tanečnice. A starší sestra hraje volejbal na amatérské úrovni. Ona chtěla vyzkoušet něco jiného a ani rodiče nechtěli, aby se věnovala stejnému sportu, jako oni. Její rodiče chtěli, aby provozovala sport pro radost, aby ji bavil a byl pro ni převážně zábavou. Sportovkyně si prošla více sporty a až poté si sama vybrala, kterému se chce věnovat. Věnovala se badmintonu, plavání a házené. Nejvíce sportů si vyzkoušela vždy

během letních prázdnin, kdy měla spoustu volného času. Účastnila se příměstských táborů, kde získala základ pro mnoho sportů a plno si jich zkusila. Ke všem sportům ji přivedli rodiče, ale nakonec se rozhodnout musela sama. V osmi letech váhala mezi badmintonem, plaváním a házenou, ale zvítězil badminton. Velkým podílem na tom bylo, že s badmintonem začínala s její nejlepší kamarádkou, jejíž otec zároveň dělal v klubu trenéra. Navíc byli ze stejné vesnice. Badminton jí přitahoval také díky partě a příjemnému rodinnému prostředí. Na tréninky jezdila s kamarádkou a jejím otcem trenérem, tudíž pro ni i pro její rodiče byla doprava mnohem snadnější. Rodiče se také střídali při dopravě na závody, jednou jeli její, podruhé zas rodiče kamarádky. Sportování ji přináší dobrou kondici, zábavu, radost, peníze, psychickou odolnost i přátele. Bohužel i tento sport ji něco bere, a to osobní život, volný čas s přáteli i pro sebe, peníze. Také ji přináší do života únavu, stres, nervy, ubírá zdraví a je náročný na psychiku. Nejvíce ji motivuje, žene vpřed radost ze sportu, odměna po výkonu a z výhry. Váží si způsobu života, který ji sport daroval, a to je cestování. Když s badmintonem začínala, nepředpokládala, že bude profesionální sportovec, prostě ji to bavilo. Ale postupem své přesvědčení změnila a nyní je ráda, že se dostala tak daleko a jen doufá, že na vrcholu ještě dlouho zůstane. Do budoucna se chce udržet na mezinárodní úrovni a chce předávat své zkušenosti dalším sportovcům. I pro ni, jako určitě pro každého profesionálního sportovce, je hlavní cíl i trochu sen Olympiáda. Její rodiče i prarodiče jsou pro ni psychická i duševní podpora. Také do jisté míry byli i finanční podpora. Dnes jako reprezentantka má finanční příjem, a tudíž je na rodičích nezávislá. Na střední škole musela mít individuální studijní plán, protože za týden má třináct až šestnáct tréninků, tj. dvakrát, někdy i třikrát denně trénink plus čtyřikrát do týdne regenerace ve formě masáže, sauny. Trénink badmintonu má každý den alespoň dvě hodiny. V posilovně tráví hodinu a půl a hodinu regenerací. Bohužel další studium na vysoké škole už nezvládla, přestože by chtěla. Tvrdí, že osoba, která chce dělat obojí, musí být v obou směrech opravdu odhodlaná, cílevědomá a to jí, aby mohla studovat, chybělo. Častokrát, ale i zalitovala, že se badmintonu vrcholově věnuje, protože musela omezit svůj osobní život. A také proto, že v jednu chvíli pro ni sport byl náročný, jak pro její psychiku, tak finančně i časově.

Sportovec č. 10 je aktivní sportovec, který se věnuje kanoistice. Jeho rodiče byli oba profesionální sportovci. Otec byl kanoista na výkonnostní úrovni a několikrát se účastnil MČR. Matka se věnovala kulturistice a také byla účastnicí mistrovských soutěží. Nyní jsou jeho rodiče stále aktivní amatérští sportovci. Při výběru sportu pro rodiče bylo prioritní, aby dělal jakýkoliv sport, který ho bude bavit. Na jaké úrovni se bude sportu věnovat pro ně nebylo rozhodující. Jeho rodiče považují za svou výhodu, že byli dříve sportovci. Mají totiž zkušenosti, jsou

schopni poradit i pochopit při nějakých nezdarech. Kanoistiku, jako svůj hlavní sport si vybral v deseti letech, ale vzorem mu byl jeho otec, který se v mládí kanoistice také věnoval. Dalším jeho vzorem v mládí byl Martin Doktor, nyní už se k žádnému vzoru neupíná. Nikdy aktivněji nezkoušel žádné jiné sporty, pouze rekreačně s kamarády např. fotbal, florbal, bruslení. Sport ho naučil převážně disciplíně, záporny ke sportu žádné nevnímá. Kanoistice se věnuje na výkonnostní úrovni. Vpřed ho žene převážně to, že ho kanoistika baví. Má rád ten sport, tréninky, klid na řece. Vždy žil a stále žije přítomným okamžikem a zrovna tím, jak se mu daří. Každý jeho úspěch ho těšil a hnal dál v tréninku a závodech. Ale jasnou hranici toho, čeho by chtěl v kanoistice dosáhnout, si nikdy nestanovil. Ani neměl vidinu být profesionálním sportovcem. Chtěl trénovat pro radost, nikoliv do úmoru. Nechtěl, aby se mu kanoistika znelíbila. Pokud neměl náladu jít na trénink, tak nešel. Ale to se nestávalo moc často. V mládí ho rodiče finančně podporovali. Ve sportu mu vždy fandili a jezdili ho podporovat na závody, což dělají samozřejmě v menší míře i doposud. Styl výchovy rodičů byl demokratický. Vždy měl volnost a možnost se rozhodnout, zda chce sport dělat nebo ne. Kdyby skončil, rodiče by se na něj určitě nezlobili. Pro studium na střední škole si vybral Sportovní gymnázium, protože zde byly ideální podmínky pro trénování, někdy i jisté úlevy od studia. Ve škole mohl trénovat dvoufázově, což mu rozhodně pomáhalo ve zlepšování. Dopravu na závody zajišťovali dříve rodiče, poté školní klub. Jeho největším úspěchem je doposud účast na ME a MČR. Po střední škole začal pracovat, ale u trénování a závodění zůstal nadále. Nyní trénuje čtyřikrát týdně a o víkendech, kdy má pracovní volno, trénuje dvoufázově. V poslední letech se specializuje na maratonské tratě, protože zde není taková konkurence, jako u kratších tratí. A také vytrvalostní sporty jsou sportovci schopni provozovat do vyššího věku, než je tomu jako u sprinterských tratí.

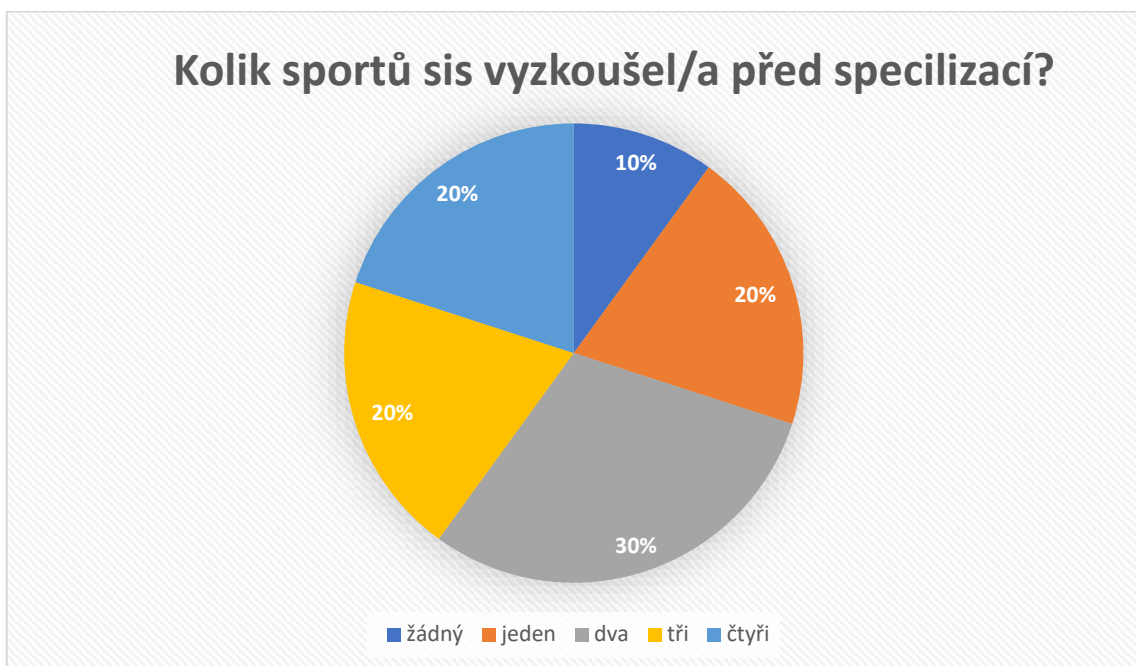
Sportovec č. 11 se věnuje sportovní střelbě na profesionální úrovni. Její rodiče byli aktivní sportovci. Otec se věnoval závodně plavání a volejbalu. Poté se rekreačně věnoval fotbalu, volejbalu, sportovní střelbě karate, cyklistice a v zimě i běžkování. Matka dělala atletiku na výkonnostní úrovni do juniorské kategorie. Nyní jsou oba rodiče stále aktivní sportovci. Rodiče vždy chtěli, aby se nějakému sportu také věnovala. Rodiče chtěli nechat výběr na ni, aby si vybrala, který sport ji bude bavit. Do žádného ji nikdy netlačili. Styl výchovy uplatňovali demokratický. Když ji daný sport nebavil, nenutili ji, aby u něj zůstávala a hledali možnosti, co by mohla vyzkoušet dál. Se sportem začala na základní škole, a to pouze rekreačně. Věnovala se atletice, házené a se školou chodila jednou týdně na plavání. Ke sportovní střelbě se vlastně dostala náhodou. Její otec a dědeček jsou myslivci. Navíc otec se

rekreačně věnoval sportovní střelbě. Jednoho dne s ním byla kupovat novou zbraň a v prodejně ji nabídli, zda si to nechce také nějakou vyzkoušet. Ona souhlasila, střelba se jí zalíbila a u střílení již zůstala. Sportovní střelbě se začala věnovat v šestnácti letech. Uvádí, že mnohem lepší by bylo, kdyby začala alespoň o dva roky dříve. Rodiče ji ve sportu podporují. Vyrůstala v menším městě a na tréninky se musela dopravovat pomocí vozidla. Dokud nebyla plnoletá, vozili ji rodiče. Také ji finančně podporovali, platili ji terče a náboje. Nyní už je finančně podporována od svého klubu a je finančně nezávislá na rodičích. Když se střelbou začínala, ani nepomyslela, že se dostane až na vrcholovou úroveň a bude se tímto sportem živit. Sportování ji přináší potěšení, zábavu, udržování se v kondici i dobrý pocit. Negativně přináší stres a psychickou zátěž pro tělo i hlavu. Nejvíce ji žene vpřed to, že vidí, jak se zlepšuje. Když závodí, vždy si jede pro medaili, ale ne vždy to vyjde. Mezi její úspěchy patří účast na Evropských hrách a Světovém poháru. Do budoucna by chtěla dosáhnout individuální medaile z ME, MS a také se dostat na Olympijské hry. Se studiem skončila po střední škole. Střelba se studiem je těžko slučitelná. Střelba je hodně o hlavně. Když se učila na zkoušku a byla nervózní, pocítila to při tréninku na střelnici, a to není ideální. Při trénincích potřebuje čistou hlavu. Dobrá je pro ni také změna prostředí. Je ráda, že každou zimu jezdí na soustředění za teplem. Trénuje třikrát až čtyřikrát týdně. A některé víkendy jezdí na dvoudenní závody. Také pro zlepšení kondice se pětikrát týdně věnuje doplňkovým sportům, jako jsou plavání, posilování, tenis, běh, kole, squash. Také využívá k regeneraci saunu. Vždy poctivě trénuje a žádný naplánovaný trénink nevynechává. Jako profesionální sportovec nechce a ani si to nemůže dovolit.

4.2 Sportovní začátky

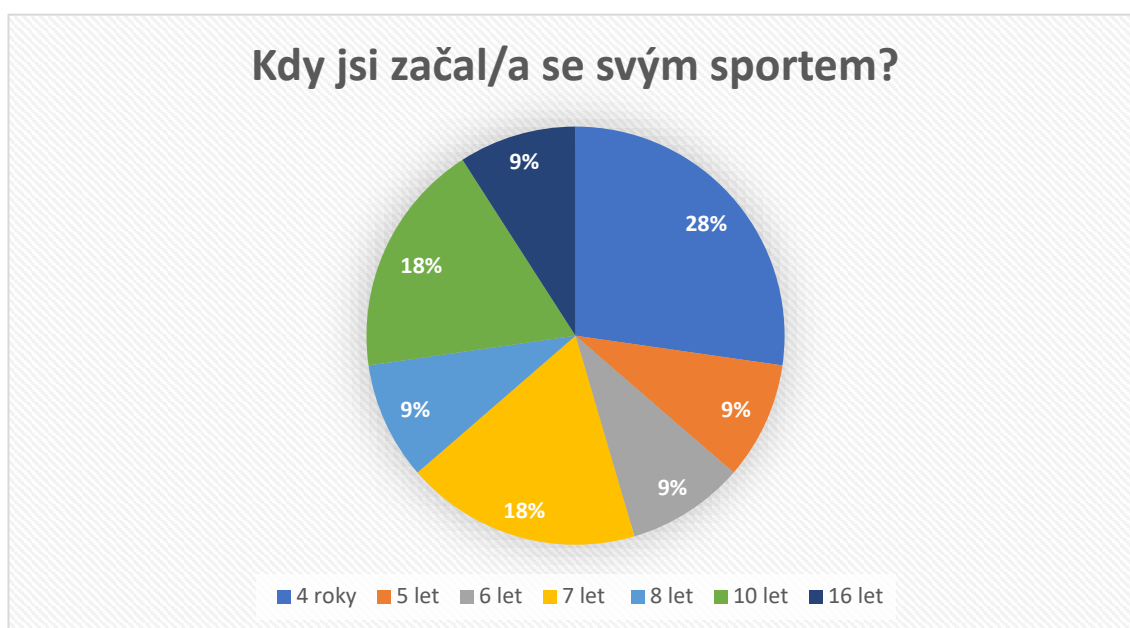
Myslíme si, že je důležité, aby si sportovci vyzkoušeli více sportovních odvětví. Pro člověka je nejdůležitější rozvíjet své pohybové schopnosti a naučit se různé pohybové dovednosti. Všeobecné tréninkové cvičení a prostředky rozvíjejí především koordinační schopnosti. Proto je důležité naučit děti co nejvíce pohybových dovedností. Sportovci díky vyzkoušení si více sportů zjistí, jaké mají slabiny, a naopak jaké jsou jejich přednosti. Sport také přispívá k fyzickému a psychickému vývoji. Také u žádného sportu není vhodná raná specializace.

Graf 1 – Kolik sportů sis vyzkoušel/a před specializací?

V grafu 1 jsme zjistili, že největší počet sportovců se před svou sportovní specializací věnoval dvěma sportům. Ve stejném poměru dvaceti procent si sportovci před specializací vyzkoušeli aktivně alespoň jeden sport, tři či dokonce i čtyři sportovní odvětví. Jen deset procent z dotazujících sportovců si nevyzkoušelo žádný jiný sport, mimo toho, na který se specializují.

Graf 2 – Kdy jsi začal/a se svým sportem?

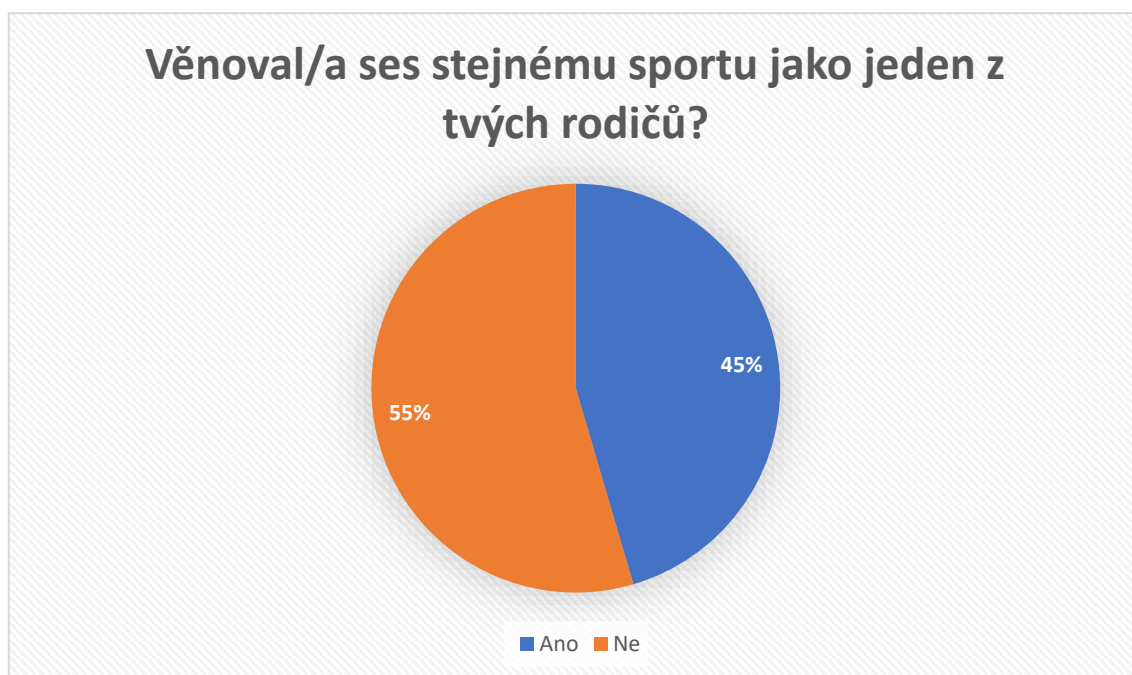

V grafu 2 jsme zjišťovali, kdy sportovci začali se specializací sportu, na který se zaměřují. Největší počet byl zaznamenán ve čtyřech letech. Poté byl zaznamenán věk sedm a deset. Další s devíti procenty populace byl zaznamenán věk pět, šest, osm, a dokonce i šestnáct let.

4.3 Vliv rodičů na sportovní činnost svých dětí

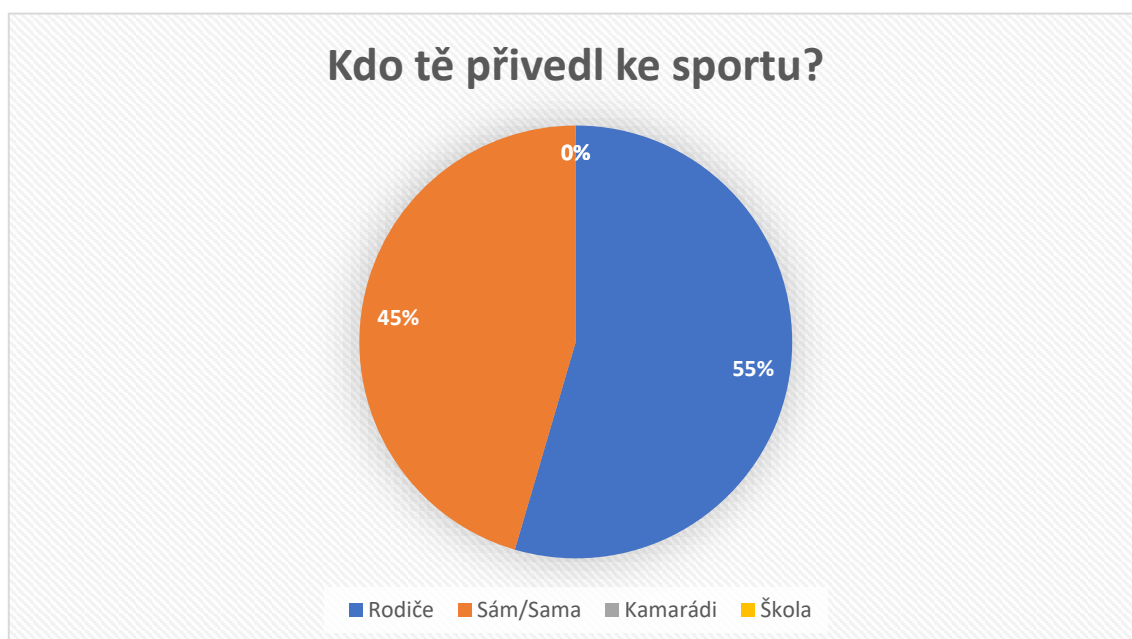
Rodiče hrají klíčovou roli ve výchovných a hodnototvorných autorit a při výběru sportovní činnosti. Pokud je alespoň jeden z rodičů fyzicky aktivní, lze předpokládat, že aktivitu přeneše nějakým způsobem i na svého potomka. Od toho se poté odráží vztah dítěte k pohybu. Je důležité respektovat zájmy dítěte a brát ohled na jeho pohybové schopnosti. Rodiče díky vhodnému zásahu mohou už od počátku ovlivnit úspěch svých dětí a jejich motivaci k samotnému sportu. V následujících grafech jsme se zajímali o tyto následující body. Zda se sportovci věnovali stejnému sportu jako jejich rodiče, kdo naše respondenty přivedl ke sportu a zda rodiče své děti nutili do sportovní činnosti.

Graf 3 – Věnoval/a ses stejnému sportu jako jeden z tvých rodičů?

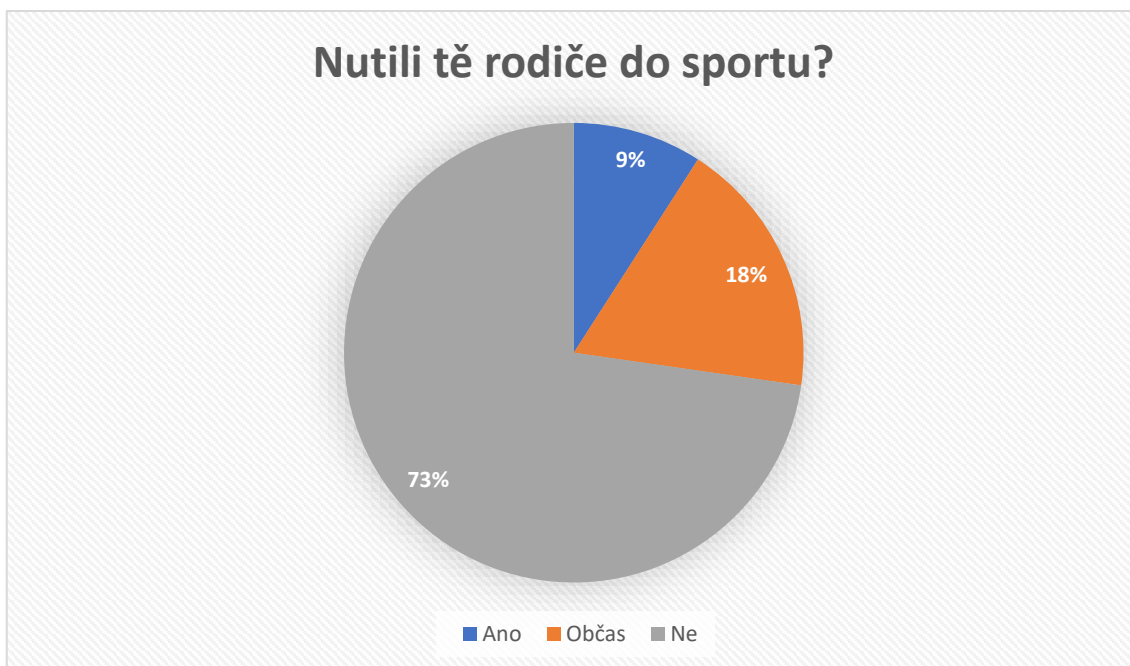
Z grafu 3 jsme se dozvěděli, že nelze dopředu přesně určit jakému sportu se budou sportovci věnovat. U pětadesáti procent sportovců jsme zjistili, že se nevěnovali stejnému sportu, jakému se věnoval alespoň jeden z rodičů. Pravděpodobně rodiče neměli zájem, aby se děti stejnému sportu věnovali a upřednostňovali pro ně vyzkoušení jiného sportu. Pětačtyřicet procent sportovců si vyzkoušelo stejný sport, jakému se věnovali jejich rodiče. I přesto, že se sportovci nakonec věnují jinému sportu, jsou rodiče rádi, že si jejich sport alespoň vyzkoušeli.

Graf 4 – Kdo tě přivedl ke sportu?

V grafu 4 sportovci uvádí, že padesát pět procent rodičů přivedlo sportovce k jejich sportu, na který se specializují. Čtyřicet pět procent sportovců se sportu věnují z vlastní iniciativy, bez zásahu rodičů. Žádný ze sportovců se danému sportu nezačal věnovat díky škole nebo kamarádům.

Graf 5 – Nutili tě rodiče do sportu?

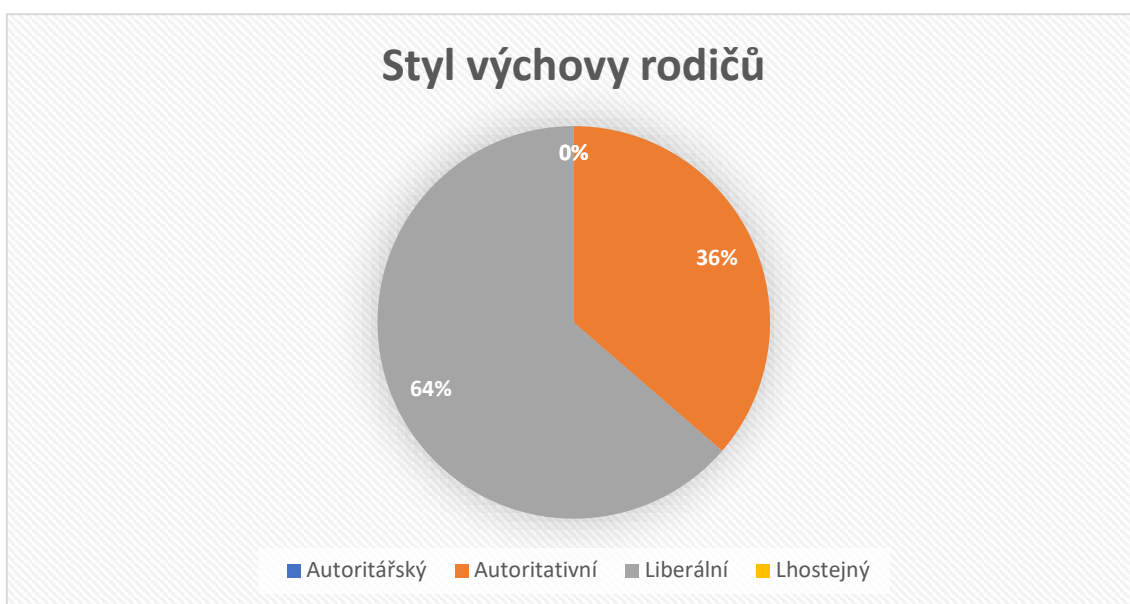

V grafu 5 jsme zjišťovali, zda rodiče své děti nutili do vykonávání sportovní činnosti. Sedmdesát tři procent rodičů odpovídalo, že své dítě nikdy do sportu nenutilo. Osmnáct procent rodičů své dítě občas muselo nutit do sportování. Převážně v mladistvém nebo adolescentním věku. Devět procent rodičů odpovědělo, že své dítě do sportu muselo nutit častěji.

4.4 Styl výchovy rodičů

Výchova v rodině má určitý dopad na jejich potomky a také na to jakým směrem se bude jejich život a chování ubírat. Styl výchovy rodičů jsme zjišťovali pomocí rozhovoru a dotazování se, aby nenastalo klamání ze strany rodičů ohledně jejich výchovy.

Graf 6 – Styl výchovy rodičů

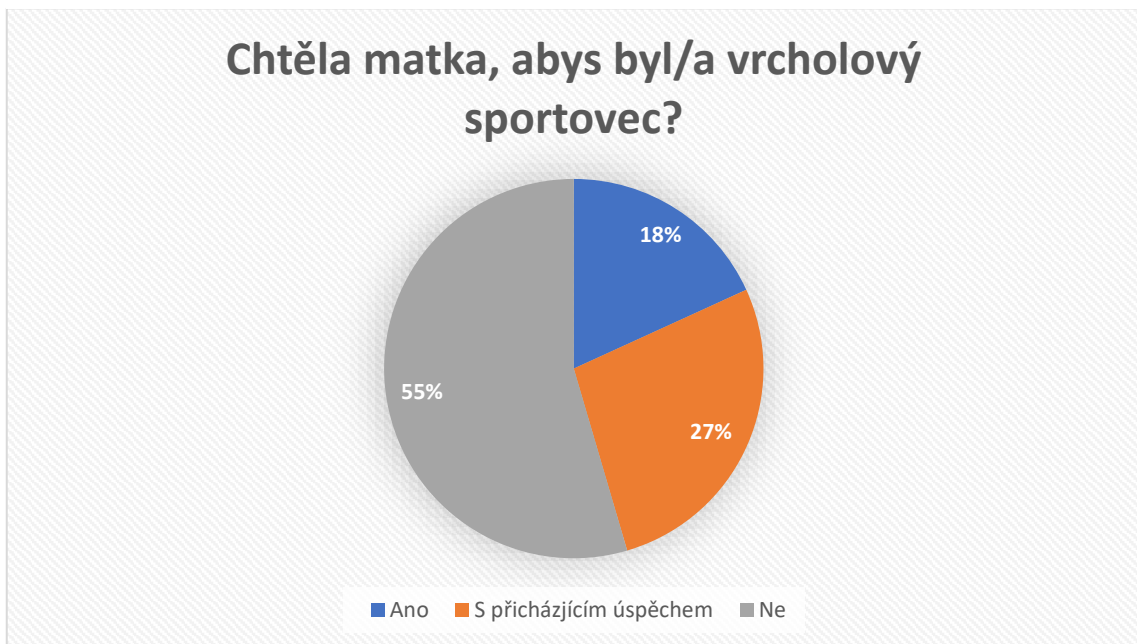

V grafu 6 jsme se zaměřili na styl výchovy rodičů. Autoritářský a lhostejný styl výchovy byl u rodičů našich respondentů vyloučen. Nejvíce se objevoval liberální styl výchovy u šedesáti čtyř procent populace sportovců a jejich rodičů. Styl autoritativní se objevil u třiceti šesti sportovců a jejich rodičů.

4.5 Vrcholový sport a rodiče

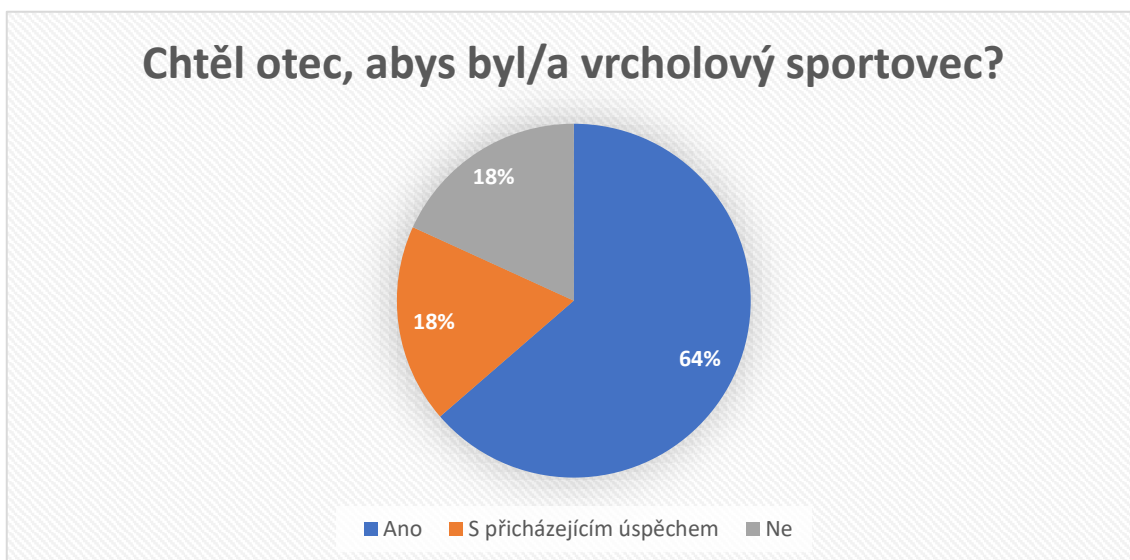
Tímto tématem jsme se zabývali z toho důvodu, jelikož jsme chtěli zjistit, jakou roli ve sportovní kariéře hrají rodiče. A jaký pohled mají rodiče na situace, zda z jejich potomků vyroste profesionální sportovec či nikoliv.

Graf 7 – Chtěla matka, abys byl/a vrcholový sportovec?

V grafu 7 jsme zjistili, že jen osmnáct procent matek chtělo, aby se jejich děti staly profesionálními sportovci. Dvacet sedm procent matek změnilo názor s narůstajícím úspěchem sportovce a byly rády, že jejich děti jsou úspěšní sportovci. Největší převahu, a to padesát pět procent měly matky, které nechtěly, aby jejich děti byly vrcholoví sportovci.

Graf 8 – Chtěl otec abys byl/a vrcholový sportovec?

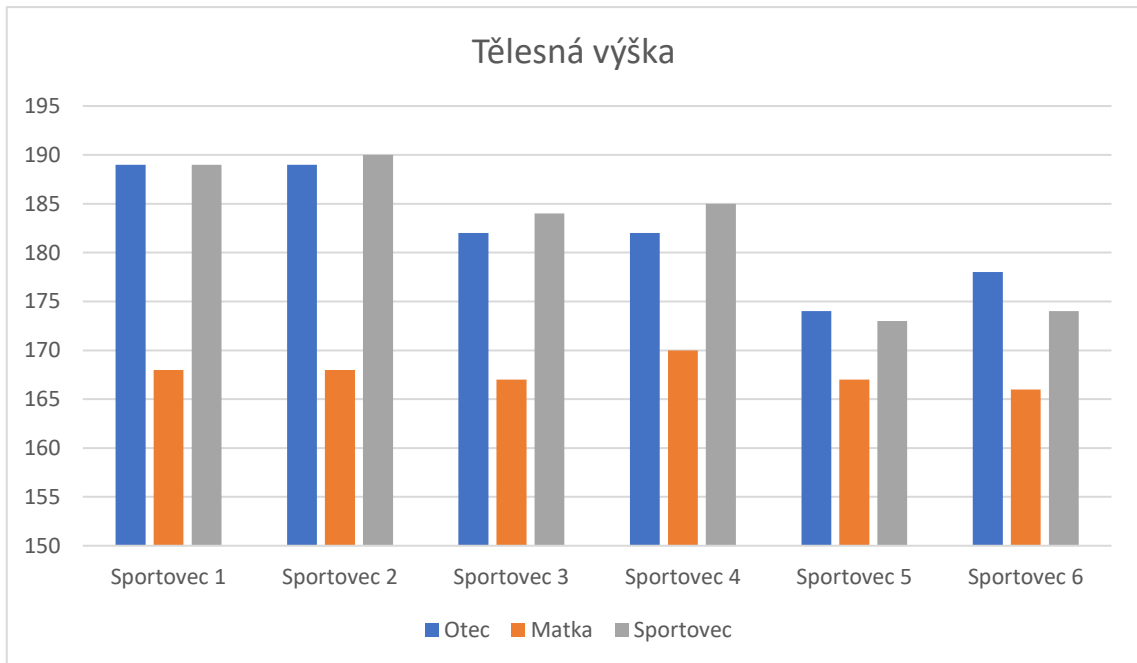

V grafu 8 jsme se podívali, jaké jsou ambice otců týkající se vrcholového sportu jejich dětí. Otcové, oproti matkám, z šedesáti čtyř procent, chtěli vychovat profesionálního sportovce. Další, a to z osmnácti procent, chtěli až po prvních úspěších. A dalších osmnáct procent uvádí, že po vrcholovém sportovci nikdy netoužili nebo jim to bylo jedno.

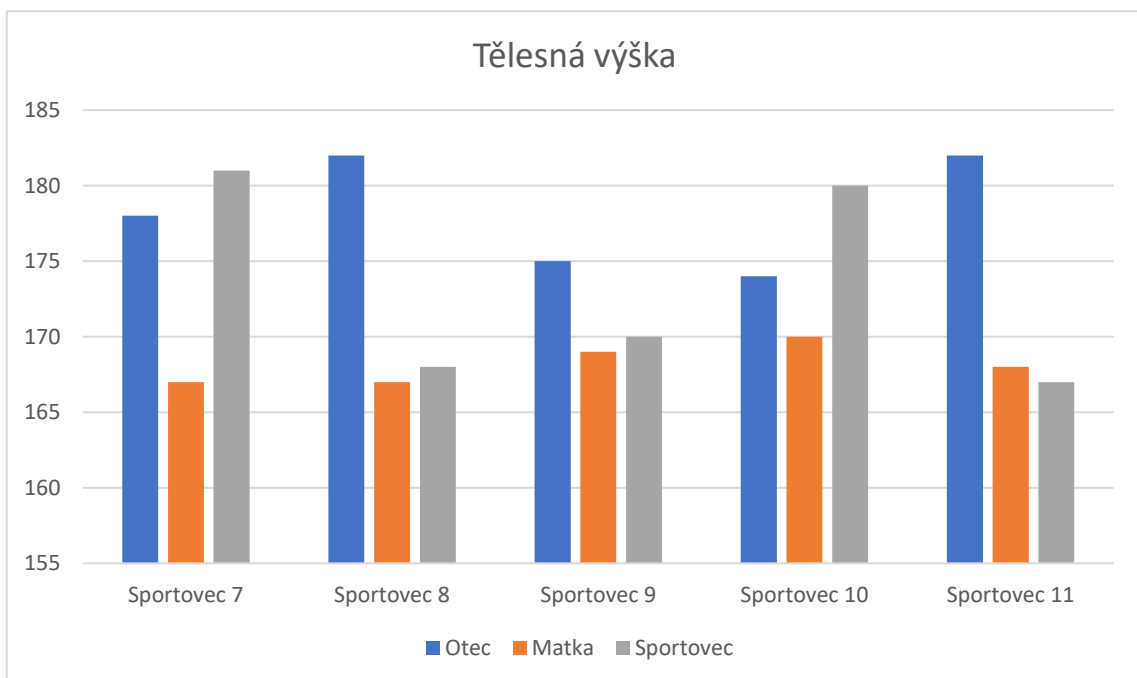
4.6 Vliv tělesné výšky rodičů na sportovní kariéru svých dětí

Chceme zjistit, zda má tělesná výška rodičů vliv na sportovní kariéru jejich dětí. Klademe si otázku věnují se vrcholovému sportu spíše vyšší sportovci nebo na tělesné výšce nezáleží? A jsou vyšší rodiče i jejich děti úspěšnější než ti, kteří jsou nižší tělesné výšky?

Graf 9 – Tělesná výška sportovců a rodičů

Graf 10 – Tělesná výška sportovců a rodičů

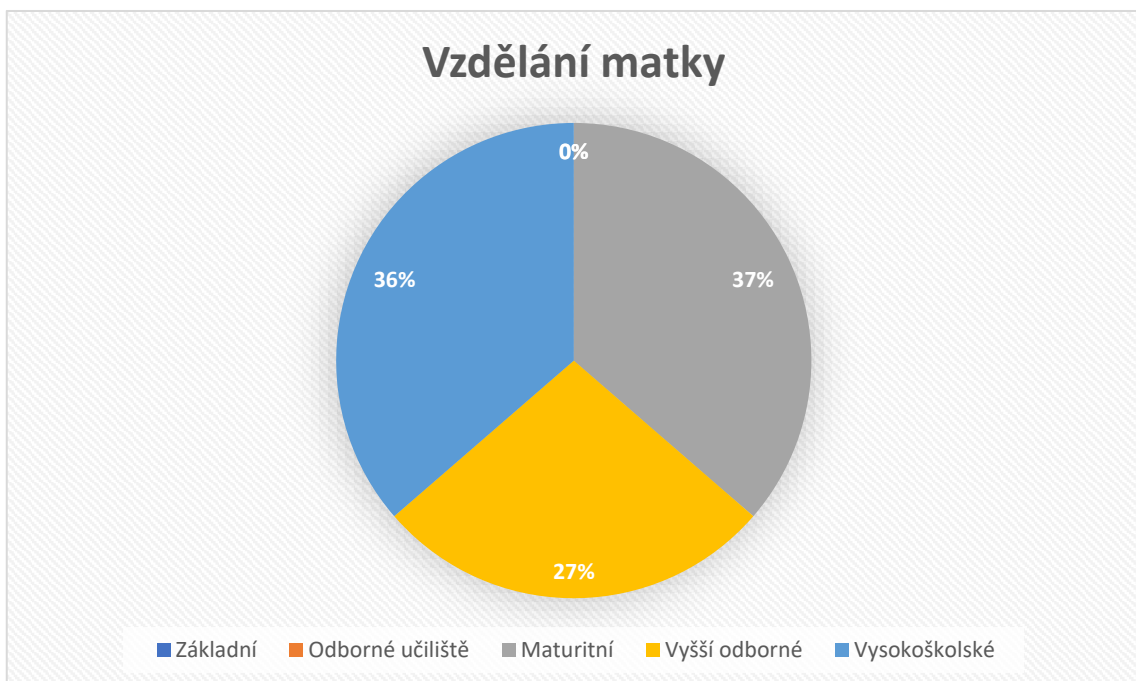

V grafu 9 a 10 jsme si rozdělili sportovce podle rozhovorů a zjišťovali tělesnou výšku rodičů a sportovců. U sportovce jedna a dva jsme zjistili, že tělesná výška je stejná jako u otců. První sportovec má tělesnou výšku sto osmdesát devět cm, stejně jako jeho otec. Matka má sto šedesát osm cm. Druhý sportovec má výšku sto devadesát cm. Jeho otec sto osmdesát devět cm. Matka sto šedesát osm cm. Sportovci tři a čtyři jsou o pár cm vyšší než jejich otcí. Sportovec tři má tělesnou výšku sto osmdesát čtyři cm. Jeho otec sto osmdesát dva cm. Matka je tělesného věku sto šedesát sedm cm. U sportovce čtyři tělesná výška ukazuje sto osmdesát pět cm. Jeho otec je o tři cm menší tělesné výšky, tedy sto osmdesát dva cm. Sportovci pět a šest jsou jen o pár cm menší než jejich otcové. Sportovec pět je nižšího věku. Jeho tělesná výška ukazuje sto sedmdesát tři cm. Otec je o jedním cm vyšší. Matka má sto šedesát sedm cm. Sportovec šest vykazuje tělesnou výšku sto sedmdesát čtyři cm. Jeho otec sto sedmdesát osm cm. Matka sto šedesát šest cm. Sportovec sedm je o tři cm vyšší než jeho otec. Je vysoký sto osmdesát jedna cm, jeho otec tedy sto sedmdesát osm. Matka má sto šedesát sedm. Sportovec deset má sto osmdesát cm a je dokonce až o šest cm vyšší než jeho otec. Uvádí, že tuto výškovou výhodu zdědil po prarodci. Jeho otec má sto sedmdesát čtyři. Matka měří sto sedmdesát cm. Sportovci osm, devět a jedenáct jsou ženy. Z grafu jsme zjistili, že všechny ženy jsou stejného nebo podobného věku jako jejich matky. Sportovkyně osm je tělesné výšky sto šedesát osm cm. Její otec měří sto osmdesát dva cm a matka sto šedesát sedm. Sportovkyně devět měří sto sedmdesát cm. Její otec sto sedmdesát pět a její matka sto šedesát devět. U poslední jedenácté sportovkyně tělesná výška ukazuje sto šedesát sedm cm. Její otec měří sto osmdesát dva a její matka sto šedesát osm cm.

4.7 Vliv vzdělání rodičů na sportovní kariéru jejich dětí

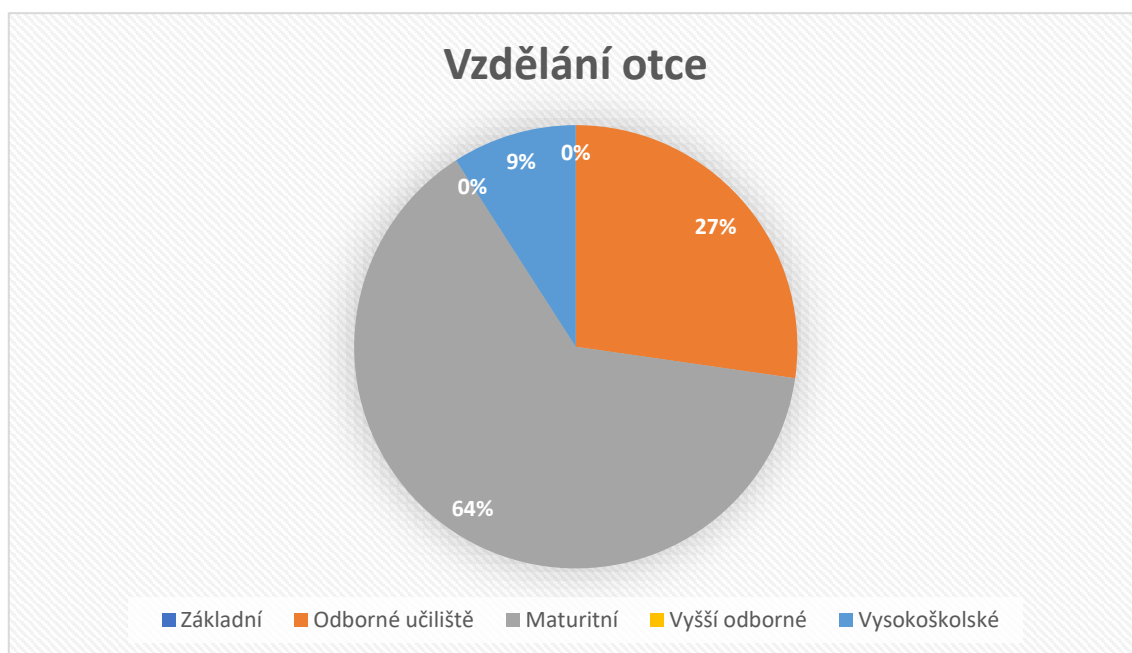
Zde si tážeme otázku, jak moc je důležité vzdělání jak pro rodiče, tak pro samotné sportovce. Dle našeho názoru je vzdělání velmi důležité. Mělo by mít jistou prioritu pro sportovce, alespoň do určité míry. A ještě větší prioritu pro rodiče, které mohou své dítě motivovat ke sportu i ke studiu. V dnešní době je plno škol přizpůsobeno sportovcům. Je zde například několik sportovních škol. Pokud někdo sportovní školu nevyhledává, je možná domluva individuálního plánu pro úspěšné sportovce. Proto jsme chtěli prozkoumat i tuto vzdělávací oblast a zjistit, zda hraje v tomto tématu nějakou roli vzdělání rodičů i samotných sportovců.

Graf 11 – Vzdělání matky

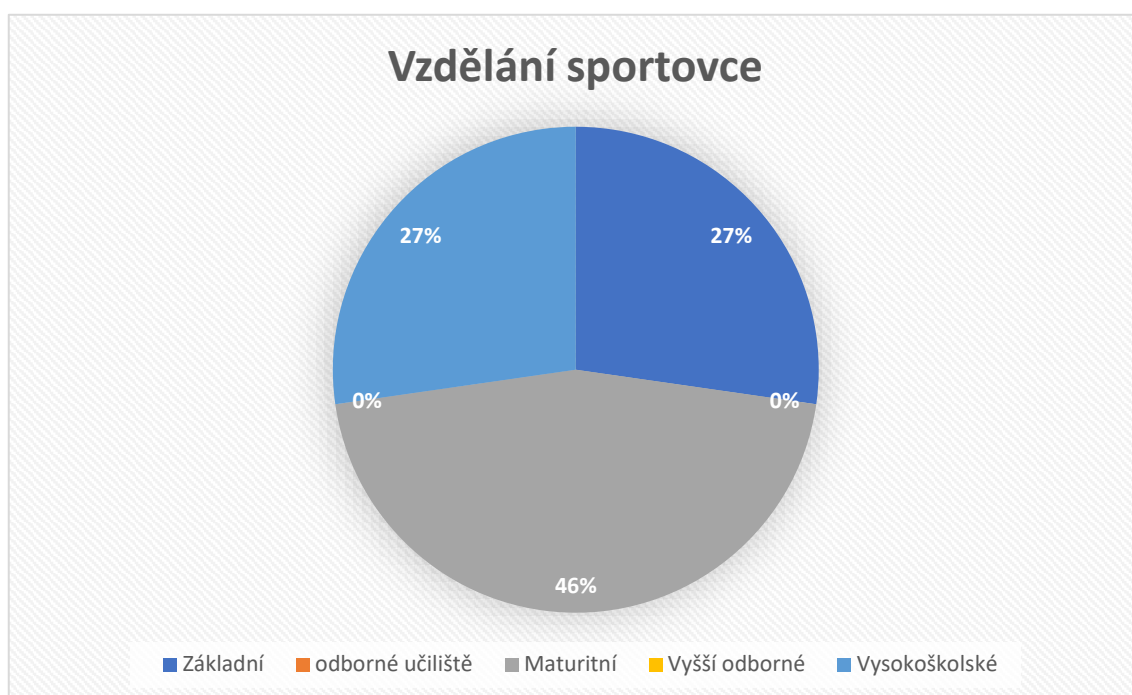
V grafu 11 jsme se zaměřili na vzdělání matek sportovců. Nejvíce matek, a to třicet sedm procent, mají maturitní vzdělání. Těsně za nimi s třiceti šesti procenty jsou matky s vysokoškolským vzděláním. Dvacet sedm procent matek má vyšší odborné vzdělání. Žádná z matek neskončila u základního studia ani s odborným učilištěm.

Graf 12 – Vzdělání otce

V grafu 12 jsme zjistili, že nejvíce otců, a to šedesáti čtyři procent, mají maturitní vzdělání. Poté dvacet sedm procent otců má vystudované odborné učiliště. Devět procent otců vystudovalo s vysokoškolským titulem. Z výsledků vidíme, že žádný z otců nemá základní nebo vyšší odborné vzdělání.

Graf 13 – Vzdělání sportovce

Graf 13 ukazuje aktuální vzdělání sportovce. Nejvíce sportovců získalo maturitní vzdělání. Dvacet sedm procent sportovců má vysokoškolské vzdělání. Stejně tak dvacet sedm procent sportovců mají ukončené vzdělání jen základní. Ale dva studenti jsou nyní na střední škole, tudíž je velká pravděpodobnost, že v budoucích letech dosáhnout alespoň maturitního vzdělání.

4.8 Korelační matice

Korelace je vzájemný vztah dvou a více činitelů. Nelze potvrdit, že jevy na sobě nutně závisí, ani to, že jeden jev je příčinou a druhý následkem. Diagonální prvky jsou vždy rovny jedné a pro nediagonální prvky platí $-1 \leq r_{jk} \leq 1$. Korelační koeficient se využívá převážně při stovkách respondentů, avšak můžeme ho využít i v omezenějším množství respondentů. Je nutné podotknout, že se nejedná o kauzalitu. Aby se jednalo o objektivní kauzalitu, museli bychom nasbírat stovky respondentů. Proto tyto korelační výsledky budeme brát pouze jako ilustrační a díky přímé či nepřímé korelaci můžeme naše vysledované domněnky potvrdit či vyvrátit. Tuto korelační matici můžeme vysvětlit jako statistický vztah, který lze vysvětlit konkrétními podmínkami na které se můžeme podívat níže.

Legenda k tabulce 1:

1. Od kolika let sportuješ?	14. Vzdělání otce
2. Kolika sportům ses aktivně věnoval/a	15. Vzdělání sportovce
3. Kdy jsi začal/a se sportem, na který se specializuješ?	16. Počet sourozenců
4. Od kolika let sportuješ výkonnostně?	17. Kolik sourozenců výkonnostně sportuje?
5. Kolikrát týdně trénuješ nebo jsi aktivně trénoval/a?	18. Bydliště (počet obyvatel)
6. Kdo tě přivedl ke sportu	19. Věk matky při narození sportovce
7. Matka aktivní sportovec	20. Věk otce při narození sportovce
8. Otec aktivní sportovec	21. Máš staršího sourozence?
9. Tělesná výška matky	22. Jsou rodiče rozvedení?
10. Tělesná výška otce	23. Vzdálenost sportoviště od domova v km
11. Tělesná výška sportovce	24. Vzdálenost základní školy od domova v km
12. Studoval/a jsi sportovní gymnázium?	25. Vzdálenost střední školy od domova v km
13. Vzdělání matky	

1. Zjistili jsme, že pokud sportovci se sportováním začali už v předškolním či mladším školním věku, věnovali se více sportovním odvětvím. Vyzkoušeli si různé sporty a zjistili, co všechno jednotlivé sportovní aktivity obnášejí. Díky tomu mohli snadněji zjistit, jaký sport je baví nejvíce a co od jisté sportovní činnosti očekávají. Mezi nejčastěji objevovanými sporty, které děti provozovaly v předškolním či mladším školním věku byly hokej, fotbal, tenis a královna sportů atletika.
2. Čím dříve sportovci začali sportovat, tím méně sportovali jejich sourozenci, ba dokonce nesportovali vůbec. Pokud sportovci mají sourozence, nemůžeme přesně určit, zda by nesportovali vůbec. V naší korelační matici jsme zjišťovali, zda sourozenci sportovců sportují výkonnostně nyní. Zde může nastat klam, pokud tedy sportovci mají sourozence, tak ve většině případech jsou jejich sourozenci starší, tudíž už se sportovní aktivitě výkonnostně nevěnují a většina se buď sportování věnuje jen rekreačně nebo už se ji bohužel nevěnují vůbec. A to většinou z důvodu nedostatku času, starání se o rodinu nebo nezájmu o aktivní a zdravý životní styl.
3. Ruku v ruce spolu jde přímá korelace u otázky, kdy jste začali se sportem, na který se specializujete a otázkou od kolika let sportujete výkonnostně. Z rozhovorů jsme zjistili, že nejdříve se specializací začali hokejisté. I přesto, že od velmi brzkého věku se věnovali i jiným sportům, tak právě i hokeji se věnovali od začátku. Nejprve hokejisté začínají s bruslením, poté přejdou do hokejových přípravků, kde už se učí bruslení s hokejkou a technická cvičení s ní. Jelikož hokej je náročný už i pro mladé sportovce, protože i u těch nejmenších tréninky začínají brzy ráno, tj. většinou před začátkem první vyučovací hodiny na základní škole a trénují alespoň třikrát nebo čtyřikrát do týdne. Tak proto všichni hokejisté uvedli, že se výkonnostnímu sportu věnují zhruba od šesti let.
4. Čím dříve v mladém věku začali se specializací, tím méně měli tréninků do týdne, postupem času se potřeba odtrenovaných tréninků týdně zvyšovala. Je zcela logické, když trénovali už v mladších a starších žácích, nebylo ještě potřeba, aby trénovali každý den. V mladších a starších žácích je ideální trénovat dvakrát až třikrát týdně, v dorosteneckých a juniorských kategoriích už alespoň pětikrát týdně. Vždy samozřejmě záleží na individuálních potřebách sportovce, na domluvě s trenérem a na konkrétním sportu. U techničtějších sportů jako je např. střelba, je možné se dané specializaci věnovat třikrát do týdne a zbytek tréninků věnovat kondičním a dalším potřebným cvičením. U sportovních aktivit jako hokej, fotbal, tenis je potřeba skloubit kondiční

trénink s drilováním techniky. Proto u všech těchto sportovců jsme se dozvěděli, že jejich týdenní tréninková jednotka obsahuje minimálně pět tréninků týdně.

5. Čím rozdílnější byla tělesná výška sportovce, tím více se sportovci věnovali odlišným sportovním specializacím. V práci jsme se zaměřili na různé škály sportovních odvětví, kde jsme se snažili mít od jednoho sportu maximálně dva sportovce. Proto nelze přesně porovnat, zda lidé měřící nad sto osmdesát cm se věnují více fotbalu než ti nižší tělesné výšky. V rozhovorech jsme pracovali s muži i ženami, proto v naměřených hodnotách tělesná výška kolísá. Mužská tělesná výška u námi měřených respondentů se pohybovala kolem sto osmdesát cm a žen byla průměrná tělesná výška sto šedesát osm cm. U žádného z respondentů jsme se nedozvěděli, že by měnili sport kvůli jeho nebo její tělesné výšce, ať už z toho důvodu, že jejich tělesná výška byla příliš vysoká nebo nízká na daný sport, který vykonávali. Tělesná výška nám rapidně stoupá od tří let až do puberty. Proto každý, kdo začíná se sportem neví, zda ho tělesná výška ovlivní či nikoli. Jediným ukazatelem je tělesná výška rodičů. Z toho můžeme určit, zda máme predispozice k určité sportovní specializaci. Žádný z našich respondentů neměl příliš vysoké rodiče nebo alespoň jednoho z rodičů, proto zde nenajdeme žádného basketbalistu. Dále jsme zjistili, že tělesná výška sportovce není zděděna jen po rodičích, ale i po prarodičích. Dozvěděli jsme se, že jeden respondent i přes to, že má rodiče nižší tělesné výšky, přerostl svého otce o devět cm.
6. Čím dříve začali se sportem na výkonnostní úrovni, tím později začali trénovat alespoň pětkrát do týdne. Do dorosteneckých kategorií není potřeba trénovat každý den. Pokud ale sportovci chtějí mít větší úspěchy, je nutné od dorostenecké kategorie trénovat alespoň čtyřikrát týdně. U každého sportovce zaleží především na tom, jakému sportu se věnuje. Atleti většinou v mladších a starších žácích trénují třikrát až čtyřikrát týdně. Od dorosteneckého věku se jejich zátěžová tréninková jednotka navyšuje. Atletka v našem rozhovoru se v mladším a starším školním věku věnovala atletice čtyřikrát až pětkrát do týdne a nějaké víkendy jezdila na závody. Její aktivita byla větší, než mají jiní atleti, a to zejména proto, že navštěvovala sportovní školu, která byla zaměřena na atletiku. Tudíž se atletickému tréninku věnovala více, než kdyby navštěvovala jiné atletické středisko. S přibývajícím roky v dorostenecké a juniorské kategorii trénovala pětkrát až šestkrát týdně. O víkendech, v závodní sezoně, zase jezdila často na závody. Naopak u tenistů je dobré, aby začali s pravidelným a intenzivním tréninkem brzy. Jedná se vlastně o všechny technické sporty. U tenisu je důležité mít své přihrávky pod kontrolou a toho lze dosáhnout pouze tím, že nespočetněkrát odehrají míč na soupeřovu

stranu. Z rozhovorů i vlastní zkušenosti můžeme říci, že pokud někdo nemá dostatečné finance na trenéra a čas na trénování několikrát týdně, jeho šance na úspěch v tenise se snižuje.

7. Pokud sportovce ke sportu, na který se specializují přivedli rodiče, jednalo se o první sporty, které si sportovci vyzkoušeli. Většinou se jednalo o sporty, kteří si rodiče sami vyzkoušeli či se jim věnovali. U dětí je důležité, aby si vyzkoušeli více sportovních odvětví, protože nelze jasně určit, ve kterém sportu může sportovec vynikat. Už od prvních tréninků si rodič i trenér utvoří obrázek a začne se projevovat talent či nedostatky, z kterých může následovat problém v daném sportu do budoucna. Pokud sportovce tato konkrétní disciplína naplňuje a chce se jí věnovat, ale nemá dostatečný talent, je důležité nepolevit a dát do tréninku vše. Chce to čas, ale píle a dostatečná motivace se většinou projeví. Pokud si specializaci vybrali sami sportovci, stalo se to pravděpodobně až v pozdějším věku. Proto se výkonnostnímu sportu začali věnovat později, nebo jim trvalo, než u nich byli vidět dostatečné výsledky. Protože pokud chce člověk vykonávat sportovní aktivitu a vyhrávat nebo mít co nejlepší výsledky, není to ihned a vyžaduje to čas a trpělivost.
8. Tělesná výška sportovců byla rozdílná. A tím pádem se i sportovci věnovali odlišným sportům. V rozhovorech jsme pracovali s muži i ženami, proto v naměřených hodnotách tělesná výška kolísá. Mužská výška u námi měřených respondentů pohybovala kolem sto osmdesát cm a žen byla průměrná tělesná výška sto sedmdesát cm. Nelze přesně určit, zda rodiče vyšší tělesné výška, chtěli dát své děti na sportování brzy nebo později. U malých dětí nelze přesně určit do jaké tělesné výšky porostou. Můžeme se o to pouze pokusit odhadem z tělesné výšky matky a tělesné výšky otce. Je pravděpodobné, že vyšší rodiče mají sklony dát své děti na sport, protože vyšší tělesná výška při některých sportech je rozhodně výhodou.
9. Zjišťovali jsme doposud maximální vzdělání našich respondentů. Bavíme se o dosavadním, protože alespoň polovina respondentů jsou stále studenti. Tudíž jejich prozatím dosažené vzdělání se může během několika let změnit. Teoretická výuka ve škole pro některé sportovce může představovat jakousi překážku v jejich sportovní kariéře. Někteří naši respondenti si vybrali pro střední školu studium na sportovním gymnáziu. Což je dle mého názoru je ideální volba pro ty, kteří se chtějí věnovat sportu na vyšší úrovni. Čím více studentů navštěvovalo sportovní gymnázium, tím častěji trénovali. Sportovní gymnázium je ideální volbou z toho důvodů, že studenti plní své studijní a sportovní povinnosti ve škole. Tudíž stihnout jeden trénink během dne, další

trénink je možný po školním vyučování. Záleží na daném sportu a trenérovi. Například atletky měla trénink každý školní den během školního vyučování, a navíc tři tréninky v odpoledních hodinách. Fotbalisté a tenisté také trénovali každý školní den, spíše v odpoledních hodinách, výjimečně i dopoledne. Nejvíce tréninků měli hokejisté. Ti trénovali téměř každý den v ranních hodinách, následovala školní výuka, a poté zase měli hokejový trénink.

10. Čím dřív začali sportovci výkonnostně sportovat, tím rozšířenější byla rodina s větším počtem sourozenců. Maximální počet sourozenců v rodině byli tři sourozenci. Myslíme si, že tento jev nelze přesně odůvodnit. To, že je několika členná rodina nerozhoduje o úspěchu či neúspěchu sportovce. Ovšem starší sourozenci jsou pro naše respondenty vzor, též jako jejich rodiče. Proto jsme s jedním z našich respondentů probírali, jaký vliv na něj měla situace, kdy jeho starší bratr hrál hokej. A zda ho to nějak ovlivnilo. Jeho odpovědí bylo, že samozřejmě díky tomu, že se chodil koukat na bratrovy tréninky a zápasy, chtěl si i on díky tomu zkusit tento sport. S bratrem doma vždy trénovali přihrávky, střelbu na branku. A díky bratrovi byl hokej větší motivací i výzvou, protože chtěl být vždy lepší než on. To se mu nakonec splnilo, napříč tomu, že jsou že mají s bratrem pětiletý rozdíl, nakonec si zahráli ve stejném týmu, ve stejné lize a nyní už je jeho mladší bratr na vyšší pozici v hokejové extralize. Dalším příkladem je vzor starší sestra tenistka, mladší bratr hokejista. Z rodinných důvodů byl donucen přejít na tenisovou dráhu. S touto změnou byl spokojený a nyní je profesionálním tenistou. Díky tomu, že jeho sestra byla dříve též profesionální hráčkou a o šest let starší, bylo výhodou, že spolu mohli trénovat a připravovat se na tenisové zápasy. Výhodou to bylo zpočátku pro něj, protože jeho starší zkušenější sestra mu dávala cenné rady a díky tomu, že byla na vyšší úrovni, chtěl se jí vyrovnat. To ho posouvalo stále dopředu. Čím více sílil a rostl, bylo pro sestru těžší s ním hrát a udržet se na jeho úrovni. Přece jenom mužské pohlaví má již v pubertálním věku větší sílu, než pohlaví ženské. Zhodnotila bych to tak, že je důležité mít dobrého trenéra, ale zároveň i partnera, jako byla jeho sestra, která ho k lepším výsledkům motivovala.
11. Počet sourozenců hraje roli v tom, jak často naši sportovci trénují. Pokud jsou ještě mladého věku a jsou odkázáni na odvoz rodičů na trénink a z tréninku, je pochopitelné, že se musejí přizpůsobovat svým sourozencům. Bývá zvykem, že když už jeden rodič a jeden sourozenec sportuje, sportují i další. Pokud mají věk na to, kdy jsou schopni se sami dopravním prostředkem dopravit na trénink, sourozenci nehrají žádnou roli. Pro rodiče je ideální situace taková, kdy se sourozenci věnují stejnému sportu, a tudíž

mohou jezdit na trénink společně či mají alespoň stejnou cestu do sportovního střediska. Avšak sportující rodiče jsou ochotní vozit své ratolesti na trénink každého zvlášť, ale i to má svá úskalí. Není možné tyto cesty provádět každý den, pokud to není v ideální dojezdové vzdálenosti, kterou si každý rodič určí sám. Pro tento bod neexistuje vhodné doporučení ani vyvrácení, záleží na přizpůsobení se rodiny, sourozenců, času i financí.

12. Všichni sportovci uvedli, že se ke svému sportu dostali díky rodičům nebo si sami konkrétní sport vybrali. Nejčastěji se děti ke sportu dostanou přes své rodiče. Rodič, většinou otec, který se věnoval hokeji, dal svého syna na hokej. Rodič, který se věnoval fotbalu, dal zas své dítě na fotbal. Když to shrneme, to máme spíše klučičí sporty. Pokud se matky věnovaly tenisu, atletice i ony po svých dětech chtěly, aby si tyto sporty vyzkoušely. Ovšem pak sami sportovci, přes větší počet vyzkoušených sportů, si vybrali ten jejich vyvolený. S tím se pojí, jakou střední či vysokou školu vystudovali. Sportovci, nyní se bavíme převážně o hokejitech, už od první chvíle, kdy nasadili zimní brusle věděli, že se tímto sportem se budou živit nebo alespoň po tom toužili. I přesto, že věděli, že cesta sportovců je nevyzpytatelná, šli si za svým snem. Ve škole bylo hlavním cílem dostat se do dalšího ročníku, dodělat základní školu, pak většina měla zájem dodělat alespoň maturitu. Ale mysleli si, že k hokeji vyšší vzdělání nepotřebují. Proto maximální dosažené vzdělání u našich respondentů hokejistů bylo maturitní. U dalších sportů nikdo neměl od malička extrémní vidinu se sportem živit, pouze jejich snaha a čas je dovedly k úspěchu. O výběru vzdělání nebo profesionálního sportu rozhodla u některých až vysoká škola. I přes to, že se sportovci snažili zvládat obojí, jedno z toho muselo zvítězit. Profesionální sport s vysokou školou nelze lehce skloubit.
13. Počet sourozenců nepřímo ovlivňuje tělesnou výšku sportovce. Tělesnou výšku sportovce ovlivňují genetické vlohy a dědičnost po rodičích či prarodičích. Zde můžeme jen teoretizovat, zda například úspěšná, vysoká sportovní rodina má za cíl zplodit další úspěšné členy. A proto se rozhodnou založit vícečlennou rodinu, kde se všichni budou věnovat výkonnostnímu sportu. Nebo naopak, kdy úspěšní rodiče chtějí mít jen jedno dítě a tomu dát vše a finančně ho podporovat v jeho cestě v profesionální sportovní kariéře. Je důležité zmínit, že rodiče jsou jen cestou k tomuto snu. Ale hlavním rozhodujícím faktorem, zda sportovec bude úspěšný je pouze na něm, na jeho odhodlání, vůli a chtíči.
14. Musíme poznamenat, že hodnoty tohoto vzorce byly téměř shodné. Pět studentů z jedenácti, tedy čtyřicet procent, navštěvovali právě sportovní gymnázium. Ostatní navštěvovali jiné, spíše technické školy. Při větším množství respondentů bychom

možná došli k jinému závěru. Čím menší bylo jejich maximální dosažené vzdělání, tím více jich studovalo sportovní gymnázium. Polovina respondentů ze sportovního gymnázia šla studovat vysokou školu, všichni z nich dosáhli magisterského nebo inženýrského titulu.

15. Pro výběr sportoviště je rozhodující i vzdálenost základní školy od domova. Jelikož na základní škole mladí studenti tráví většinu času, je rozhodujícím faktorem pro výběr sportu vzdálenost mezi domovem, školou a sportovištěm. Rodiče svým dětem na prvním stupni základní školy vybírají sportovní aktivity, které buď mohou vykonávat ve škole nebo je mají poblíž školy nebo domova. Navíc pokud samotní sportovci musejí cestovat sami dopravními prostředky, určitě nechtějí cestovat v hodinových vzdálenostech jen aby se dopravili na potřebné sportoviště. Mladí sportovci si sportovní aktivitu vybírají i podle toho, kolik jim zabere doprava do konkrétního místa a určitě myslí i na to, kolik budou mít mezi školou a tréninkem volného času. Sportovci určitě nechtějí v mladém školním věku trávit veškerý volný čas na tréninku, ale chtějí se věnovat i svým kamarádům nebo školním povinnostem, které se nesmějí zanedbávat. S tímto výběrem souvisí počet sportujících sourozenců. Čím blíže rodina bydlí u střediska sportovišť, tím vyšší počet členů rodiny se věnuje sportovním aktivitám, alespoň v mladším věku. U dospělých sourozenců se výkonnostní sport snižuje z důvodu menšího času na volnou zábavu. Starší sourozenci se buď sportu věnují profesionálně nebo pouze amatérsky. Jen minimum dospělých je schopno plnohodnotně trénovat a zároveň se věnovat své práci, rodině atd.
16. V námi nasbíraných rozhovorech jsme se nesečkali s velkým věkovým rozmezím u rodičů. Věk matky a otce, při narození našich sportovců se pohyboval od třidvaceti let do třiceti let. Matky sportovců byly vždy mladší nebo stejné věkové kategorie jako jejich partneři. Zde můžeme jen říci, že rodiče, kteří byli mladší věkové kategorie do třiceti let, a navíc se svými dětmi od malička sportovali, jejich děti jsou nebo byly výkonnostní či profesionální sportovci. Oproti tomu jejich mladší sourozenci se sportu nevěnovali v takové míře. Pravděpodobně z toho důvodu, protože rodiče už byli ve vyšší věkové kategorii třicet až čtyřicet let a své děti tolik nevedli ke sportu, nebo alespoň s nimi nesportovali.

5 Diskuze

V diskuzní části jsme se zaměřili na zodpovězení výzkumných otázek.

Na první výzkumnou otázku lze odpovědět následovně. Zjistili jsme, že žádný z rodičů zpočátku nenutil své dítě do sportovní činnosti. Rodiče vždy byli prvními iniciátory ve vyzkoušení si různých sportovních aktivit. Avšak volba, kterému sportu se děti chtějí věnovat, byla vždy na nich samotných. O tom, zda se sportovci věnovali jednomu, více nebo žádnému sportu záleží jen na rodičích. Pro nadpoloviční většinu rodičů bylo důležité, aby si jejich dítě vyzkoušelo více sportů a poté se rozhodlo, který sport ho nejvíce baví a ve kterém se chce nadále zlepšovat. Pro rodiče je podstatné, aby jejich potomek rozvíjel své pohybové schopnosti a měl určitou kondici a zdatnost. Převážně byl jeden z rodičů aktivní sportovec a chtěl své dítě vést ke sportování. Většina sportovců se od malička věnovala minimálně dvěma sportům. Více jak polovina rodičů se svým potomkem rekreačně sportovala, např. jezdili na kole, hráli fotbal, provozovali společně zimní sporty. Někteří rodiče měli se svým dítětem velké životní plány a viděli ho v budoucnu v roli sportovce, pravděpodobně bylo jedním z důvodů to, že sami neuspěli. Tudíž chtěli své nenaplněné sportovní cíle vidět u svého dítěte. Přestože si potomci sport, kterému se věnoval jeden z rodičů vyzkoušeli, není pravidlem u daného sportu zůstat. Ve většině případů si právě našli jiný sport nebo případně šli po již vyšlapané cestě svých sourozenců. V mém průzkumu jsem oslovila rodiny, které měly, až na výjimky, dvě děti. Nesetkala jsem s rodinou, která by své děti nevedla ke sportu. Pokud začne sportovat první dítě, automaticky se zapojí do sportování i další. Na prvorozené děti je vyvíjen větší tlak. Je to dané věkem i energií rodičů. Tudíž můžeme usoudit, že třetí narozené dítě může být lehce opomíjeno a již na sportování není kladen takový důraz. Nadpoloviční většina rodin preferuje liberální styl výchovy. Druhá polovina zase autoritativní. U prvorozených dětí se většinou vyskytoval autoritativní styl výchovy a s přibývajícím sourozenci v rodině se důraz na přísnou výchovu lehce snižoval.

Kovářiková [36] ve své diplomové práci píše o důležitosti rozvíjení základních pohybových dovedností společně s rodiči od útlého věku. Začít se sportem až ve škole je podle ní pozdě. Je důležité projít si více sporty. Pokud děti nebudou vedeny ke sportu od malička, nevybudují si pozitivní vztah ke sportu a nebudou ho brát jako samozřejmou součást života. To vše může být důvodem k nedostatečné motivaci.

Z rozhovorů jsme zjistili, že většina otců byla aktivními sportovci. Většina matek byla jen rekreačními sportovci, nebo nesportovci. I přes neaktivní sportovní kariéru matky se jejich potomci stali výkonnostními nebo vrcholovými sportovci. Navíc většina matek byla iniciátorem, aby se její dítě začalo věnovat nějakému sportu, které buď vybrala sama nebo s pomocí dítěte. A zařídila vše potřebné pro účast na sportovním tréninku. Téměř všichni rodiče se svými dětmi sportovali. Společně se věnovali základním sportovním činnostem jako jsou procházky, cyklistika, lyžování, bruslení. Někteří pak pomáhali svým dětem s tréninkem, např. fotbalové a hokejové přihrávky, střelba na bránu, společný běh a další různá kondiční cvičení. S nástupem na druhý stupeň základní školy tyto společné aktivity postupně upadaly. Nejvíce společných tréninků se svými rodiči měli tenisté. Těm se jejich otcové věnovali zhruba do šestnácti let. Čtyřicet pět procent rodičů chtělo, aby se jejich dítě věnovalo stejnému sportu, jako se věnoval alespoň jeden z rodičů. Naopak rodiče, kteří nechávali dětem volnou ruku při výběru sportu, tak děti si časem vybraly stejný sport jako vykoval jeden z jejich rodičů. Ambicióznější rodiče jsou převážně otcové. Tam se nenaplněné sportovní cíle více promítají do výchovy a vedení svých potomků. Matky nebyly příliš ambiciózní z pohledu sportovní kariéry jejich dětí. Důležité pro ně byly studijní výsledky a zdravý životní styl sportovce. Ambice sportovců byli takové, aby se mohli živit tím, co je baví. Chtěli se tedy stát profesionálními sportovci či trenéry dané sportovní specializace.

Effenbergerová [37] zmiňuje, že podle výzkumu Medekové bylo zjištěno, že otcové, kteří se věnují nějakému sportu alespoň rekreačně, mají vliv na jejich potomky. Pokud vidí děti sportování u svých rodičů, většinou bývají sportovně aktivní i ony. Z výzkumu lze určit, že pokud se aktivnímu muži narodí syn, je zde osmdesát pět procentní pravděpodobnost, že se jeho syn stane aktivním sportovcem. Pokud se muži narodí dcera pravděpodobnost je též velká, a to osmdesát tři procent. Dále uvádí, že role matky nehraje příliš velkou roli ve sportovní kariéře dětí. Pokud matka je nebo byla aktivní sportovec je rozhodně dobré. Lze určit, že sportovně aktivní matky vychovali aktivní sportovce. Ale pokud je matka neaktivní, děti to příliš neovlivní. Pokud otec není sportovně aktivní, je velká pravděpodobnost, že ani jeho děti nebudou aktivní sportovci.

Dále jsme zjistili, že sedmdesát tři procent rodičů své děti nikdy nenutili do sportovního tréninku. Pokud děti chtěly s danou sportovní aktivitou skončit, rodiče je v tom podpořili. Ale vždy si přáli, aby se dítě věnovalo jinému sportu. Vždy společně hledali řešení a zkoušeli vhodnou alternativu. Prioritou pro rodiče bylo smysluplné trávení volného času jejich dětí. U osmnácti procent rodičů se ukázalo, že své potomky občas museli do sportu nutit. Zpravidla se

jednalo o sportovce, kteří museli brzy ráno vstávat na ranní tréninky nebo o sportovce v adolescentním věku, kteří měli své zájmy a přátele a občas ztráceli chuť do tréninku.

V diplomové práci Švachové [38] se uvádí, že většina dotazovaných sportovců nebyla do sportu nucena. Jen dvacet procent dotazovaných je do sportu nuceno svými rodiči.

Padesát pět procent sportovců tvrdí, že je ke sportu, na který se specializují přivedli rodiče. Dalších čtyřicet pět procent uvádí, že s daným sportem začali z vlastní iniciativy. Většina dětí si chtěla vyzkoušet sport, kterému se věnovali jeho rodiče. Byla to pro ně nejpřirozenější cesta začít aktivně se sportem. Až poté se sami rozhodli, zda jim daný sport vyhovuje a je pro ně vhodný.

V diplomové práci Švachové [38] se uvádí, že více jak polovinu sportovců rodiče nepřivedli ke sportu, ale že si sport vybrali sami. Šedesát sedm procent sportovců uvedlo, že se konkrétnímu sportu začali věnovat z vlastní iniciativy. Většina sportovců uvádí, stejně jako v naší diplomové práci, že kamarádi ani škola je ke sportu nepřivedli. Spíše jen díky sportu získali přátele.

Také jsme se dozvěděli, že nadpoloviční většina matek, tedy pětapadesát procent, nechtěla, aby se jejich děti staly profesionálními sportovci. V dnešní době je velice těžké se prosadit a je obrovská konkurence v každém sportu. Rodiče i sportovci si zprvu nedokáží představit, že by se právě oni mohli stát vrcholovým sportovcem. Navíc u vrcholového sportu může dojít ke zranění a následnému ukončení brzké kariéry, což vede k nejasné budoucnosti, zejména co se týká financí. Dalších sedmadvacet matek také zprvu nechtělo mít ze svých dětí profesionálního sportovce, avšak po zjištění, že by si mohly vydělávat něčím, co je baví a přináší dobrou kondici, svůj názor přehodnotily. Osmnáct procent matek, i přes úspěchy svých dětí, by stále byly raději, kdyby se věnovali jiné práci, ve které je větší jistota do budoucích let. U otců jsme pozorovali přesný opak. Šedesát čtyři otců si přálo, aby jejich dítě bylo profesionální sportovec. Odůvodněno to může být tím, že sport je atraktivní činnost. Někteří sportovci jsou dobře finančně ohodnoceni, a hlavně pokud sportují, tak pravděpodobně dělají něco, co je velmi naplňuje a baví. Mnoho otců chtělo být dříve také vrcholovými sportovci, avšak z nějakého důvodu se jim jejich sen nesplnil. Proto se upnuli na vidinu, že profesionálním sportovcem by se mohlo stát právě jejich dítě.

Podle Effenbergerové [37] ve výzkumu Medekové největší procento rodičů chce, aby jejich děti dělaly sportovní činnost pouze na rekreační úrovni. Oproti tomu rodiče, kteří se

věnovali sportu profesionálně očekávají, že i jejich dítě se bude sportu věnovat na vrcholové úrovni.

Peníze při výběru sportu hrají také velkou roli. Vzhledem k tomu, že státní financování sportu na nižších věkových úrovních je nízká, role rodičů při poskytování finanční pomoci je důležitá. Avšak rodiče jsou šťastní, že jejich dítě sportuje a snaží se mu dávat maximum. Všichni rodiče své děti vždy maximálně finančně podporovali. Když viděli zájem o sport, který byl třeba nákladnější, vždy se většina z rodičů snažila nějak uskromnit nebo vymyslet možný nápad, jak u sportu zůstat. Jedná se převážně o vybrané sporty jako tenis a hokej. Jen jeden sportovec z jedenácti dotazovaných musel skončit se sportem, a to tenisem, protože pro rodiče byl finančně příliš nákladný. Zde musíme zmínit, že mnoho rodičů tvrdí, že sporty jejich dětí jsou finančně náročné, ale nikdo z dalších uvedených neprojevil žádné významné omezení. Mnoho sportovců v rozhovoru uvádí, že byli nebo jsou členy SCM nebo jako vrcholoví sportovci placeni klubem. To je rozhodně příjmem pro sportovce, že bývají za své výkony finančně podpořeny, a to je dále motivuje k trénování a překonávání překážek.

Druhá výzkumná otázka se zabývá vlivem vzdělávacího procesu na sportovní kariéru dětí. Několik sportovců z výzkumu se rozhodlo nastoupit na sportovní základní školu vybranou podle sportovního odvětví, kterému se věnovali. Sportovní škola jim umožnila ideální skloubení školních povinností se sportem. Na sportovní škole je více hodin tělesné výchovy, to je určitě pro sportovce velmi nápomocné v rozvíjení pohybových dovedností i kondice. Další otázkou pro mnoha sportovců je, kam se vydat na střední školu. Polovina sportovců se vydala na sportovní gymnázium. Myslíme si, že sportovní gymnázium je ideální volba pro všechny sportovce. Učivo není tak těžké jako na klasickém gymnáziu, a navíc sportovci mají v rámci školy většinou dvakrát denně trénink. Nemusí přemýšlet nad tím, že dokončí školu a nestihnají trénink, ale akorát jim navazuje. Navíc mají i dopolední tréninky, tudíž natrénují více hodin než v klasické škole, kde jim není umožněno vynechat školu. Druhá polovina se vydala na různé střední školy zakončené maturitní zkouškou. Někteří kvůli sportu nebyli schopni stíhat hodiny ve škole, proto požádali o individuální studijní plán a díky studijnímu plánu se mohli naplno věnovat svému sportu. Všichni rodiče doufali, že jejich dítě dosáhne maturitního vzdělání. Z grafu plyne, že většina sportovců dosáhla maturitního vzdělání. Výjimku tvoří tři sportovci. Z toho dva jsou středoškolští studenti, tudíž pravděpodobně se maturitního vysvědčení v blízké době dočkají. A jeden jediný sportovec kvůli profesionálnímu hokeji své maturitní studium nedokončil. Zjistili jsme, že polovina dotazovaných sportovců dala přednost sportovní kariéře před nástupem na vysokou školu. Pro mnoho sportovců je nepředstavitelné věnovat se

vrcholovému sportu a vysoké škole zároveň. Na vysokou školu nastoupili pouze tři sportovci z jedenácti dotazovaných. A převážně kvůli vysokým nárokům školy přestali se sportem. Zde se ukázalo, že k ukončení sportovní kariéry vedlo obtížné skloubení sportu a školy, ale také často zdravotní potíže. Dále jsme zjistili, že matky nejvíce dosahují maturitního nebo vysokoškolského vzdělání. U otců je nadpoloviční většina s maturitním vzděláním. Na druhém místě s dvaceti sedmi procenty se umístilo odborné učiliště.

V diplomové práci Radostové [39] pro většinu rodičů je vzdělání velmi důležité. Pro velké překvapení se našli i tací, kteří vzdělání nepovažovali vůbec za důležité.

Třetí výzkumná otázka zjišťuje, jaký je vliv dopravní dostupnosti na sportovní kariéru sportovců. Alespoň u dvou rodičů z jedenácti dotazovaných se objevilo, že nastává problém, kdy vychovávají více než jedno dítě. Problém začíná kvůli finanční tísní rodičů, ale také i z časových možností. Kvůli tomu rodiče malých dětí nejsou schopni vkládat do obou dětí stejnou energii, pokud se věnují odlišným sportům. Každý rodič si je vědom toho, aby jeho dítě sportovalo, je nutné tomu obětovat i nějaké časové možnosti. Aby děti mohly sportovat je také potřeba, aby se děti na tréninky nebo závody, zápasy měly, jak dopravit. Rodiče jsou ochotni se dětem přizpůsobit a odvážet je do určitého věku na tréninky. Ve starším věku, kdy už jsou děti schopni jezdit na trénink autobusem samy, rodiče přenechávají zodpovědnost na nich samotných. Výjimka byla, pokud rodiče s dětmi bydleli na vesnicích nebo v okolních městech, děti musely vždy spoléhat na odvoz rodičů či prarodičů. Na vesnicích občas vzniká dohoda mezi rodinami. Pokud se děti dvou rodin věnují stejnému sportu, rodiče si často vypomáhají a střídají se ve vození na tréninky svých dětí i ostatních. U jednoho sportovce jsme zjistili, že kvůli jeho staršímu sourozenci, nejsou rodiče schopni mu umožnit stejné podmínky jako má jeho sourozenec. Proto se rodiče rozhodli k přesunu na stejný sport, jako dělal jeho sourozenec. Tím si rodiče ušetří čas a mohou se oběma dětem věnovat totožně. Také jsme zjišťovali, zda má nějaký vliv vzdálenost základní školy a střední školy od sportoviště. Převážně na základní škole se děti začínají sportovně angažovat. A někdy se mohou objevit komplikace právě v dojíždění do školy a následně s dojížděním na trénink. U žádného ze sportovců jsme nezaznamenali problém v dojíždění po skončení školního vyučování a následné dopravě na trénink. Na základní škole řešili sportovci dojíždění s pomocí rodičů, prarodičů nebo městskou hromadnou dopravou. Každému vyhovuje jiný způsob dopravy a samozřejmě zde hrají roli i finance. Na střední škole doprava na trénink nehraje žádnou roli. V tomto věku jsou sportovci již rozumní a sami vědí, zda je sportovní činnosti naplňuje a chtějí se jí věnovat. Na střední škole už všichni sportovci věděli, jakému sportu se chtějí věnovat a naplno se mu oddali,

alespoň u většiny respondentů. Protože ke sportu nebyli donuceni, nebylo pro ně překážkou dojíždět na trénink třeba hodinu městskou dopravou. Později, pokud už měli řidičský průkaz, dojížděli na tréninky automobilem.

Zrník [40] píše ve své práci o úspěšném fotbalistovi, u kterého se vyskytl finanční problém a později i problém s dopravou na trénink. První finanční problém byl vyřešen proplacením cestáku. Později nastoupil na střední školu a doprava na tréninky byla velmi časově náročná, a hlavně finančně nákladná pro středoškolského školáka s malou finanční podporou od rodičů. Neměl řidičský průkaz a cesta autobusem na trénink by mu zabrala půl dne i s přestupem. Ale protože patřil mezi klíčové hráče fotbalového klubu, klub ho finančně podpořil a jeho otec ho na tréninky vozil a cesta na fotbalový trénink mu byla proplácena. Největší problém u dopravy na trénink shledáváme ve finančních a časových důvodech.

6 Závěr

Cílem naší diplomové práce bylo vytvořit pomocí zjištěných dat od sportovců a rodičů, přehled o sportování dětí od jejich dětského věku až po dospělost. Poté jsme pomocí literární rešerše vytvořili přehled dostupné literatury, která se týkala vztahů dětí a mládeže ke sportu a také jsme se zabývali motivací sportovců ke sportovním aktivitám.

Dozvěděli jsme se velké množství informací, například to, že jakékoliv sportovní aktivity jsou pokládány za velmi přispívající k fyzickému i mentálnímu rozvoji dítěte. Již od útlého věku se díky sportu učí pravidlům, fair play a respektují sebe i ostatní. Ale také se učí zodpovědnosti, rozvíjejí schopnost soustředit se a budují si sebedůvěru. O problematice tréninku dětí a motivace sportovců existuje do dnešního dne nespočet knih i závěrečných bakalářských či diplomových prací. Většina interpretů se shoduje stejnými interpretacemi vývoje věkových zákonitostí předškolního věku, mladšího i staršího školního věku, období adolescence neboli puberty a období dospělosti. Zjistili jsme, že autoři považují za nejdůležitější, jaký má mládež vzor v rodičích. Zda rodiče se svými dětmi sportují nebo je naopak nepodporují či dokonce odrazují od sportu. Jelikož naše diplomová práce byla založena na sportovcích, nikdo z námi zkoumaných neměl negativní vztah ke sportu, ani nebyl odrazován od sportovní činnosti rodičem, alespoň co se týče sportování na amatérské úrovni. Většina rodičů neměla žádné životní plány ve sportovní kariéře svých dětí. Jediným plánem bylo mít spokojené a zdravé dítě, které se nějakým způsobem sportu věnuje, a hlavně ho sportování baví. Co se týče ambicí rodičů, tak nadpoloviční většina matek nechtěla, aby jejich syn či dcera byli profesionální sportovci. S přicházejícím úspěchem, ale přicházelo pochopení a radost svých ratolestí z jejich úspěšné kariéry. Naopak to bylo u otců. Více jak polovina otců právě doufala, že jejich potomek se stane právě tím úspěšným sportovcem, který se sportem bude živit. Pouze čtyři otcové z jedenácti dotazovaných nechtěli mít za své dítě profesionálního sportovce. Z toho dva s přicházejícím úspěchem svých dětí tento jejich stav přijali. Z průzkumu vyplývá, že ambicióznější z rodičů byl otec. Otcové bývají i důslednější ve sportovní přípravě a více se svým dětem věnují. Matky upřednostňují zdraví a studijní výsledky. Matky měly pouze takové ambice, aby se děti pohybovaly, měly ze sportu radost a neměly žádné zdravotní problémy. Všichni profesionální a výkonnostní sportovci byli ctižádostiví, tréninky nevynechávali. Přesto třetina sportovců alespoň jednou v životě zalitovala, že se svému sportu věnuje. Hlavním důvodem bylo omezení osobního života.

Dále jsme v práci zjišťovali, zda nám informace o sportovcích, které jsme následně převedli do grafů napoví o sportovní výkonnosti či sportovní kariéře. Zda sportovci mají nějaké společné rysy a třeba díky tomu porovnat, jestliže to byl důležitý mezník v jejich kariéře. Žádný extrém se zde nepotvrdil. Jediné, co můžeme napsat je, že nejvíce sportovců začínalo se sportem, kterému se věnovali až do konce své kariéry či se stále věnují, ve věku čtyř let. Převážná většina si vyzkoušela alespoň dvě odlišná sportovních odvětví, než si vybrali sport, na který se budou specializovat. Pouze tři z jedenácti dotazovaných se věnovali jednomu nebo žádnému sportu, než si vybrali své sportovní zaměření. A možná právě díky tomu, že se sportem začali brzy a mohli si vybrat, který sport pro ně bude nejlepší, vedl k tomu, aby byli ve své kariéře úspěšní.

7 Bibliografie

1. **Vágnerová, M.** *Vývojová psychologie*. Praha : Portál, 2000.
2. **Vágnerová, M., Valentová, L.** *Psychický vývoj dítěte a jeho variabilita* . Praha : Karolinum nakladatelství Univerzity Karlovy, 1994.
3. **Langmaier, J., Krejčířová, D.** *Vývojová psychologie*. Praha : Grada, 2006.
4. **Hájek, B. a kol.** *Pedagogické ovlivňování volného času*. Praha : Portál, 2011.
5. **Pavlik, J., Zvonař, M., Vespalec, T.** *Vybrané kapitoly z antropomotoriky*. Brno : Masarykova Univerzita, 2013.
6. **Lacinová, L., Ježek, S., Macek, P.** *Cesty do dospělosti : Psychologické cesty a sociální charakteristiky dnešních dvacátníků*. Brno : Masarykova Univerzita, 2016.
7. **Perič, T. a kol.** *Sportovní příprava dětí*. Praha : Grada Publishing a.s, 2012.
8. **Dovalil, J., Choutková, B.** *Abeceda tréninku chlapců a děvčat*. Praha : Olympia, 1988.
9. **Ryba, J. a kol.,** *Základy psychologie tělesné výchovy a sportu* . Hradec Králové : Gaudeamus , 1998.
10. **Hošek, V.** *Motivace sportovního tréninku* . Praha : Univerzita Karlova , 1985.
11. **Slepička, P., Hošek, V., Hátlová, B.** *Psychologie sportu*. Praha : Karolinum, 2006.
12. **Homola, M.** *Otázky motivace v psychologii*. Praha : SPN, 1969.
13. **Slepička, P., Hátlová, V.** *Psychologie sportu*. Praha : Univerzita Karlova v Praze , 2006.
14. **Pavel, H., Pavlová, A.** *Mentální trénink v individuálních sportech*. Praha : Grada Publishing, 1999.
15. **Blažej, A.** *Motivace dětí a mládeže ve sportu*. Brno : Masarykova Univerzita, 2019.
16. **Woods, B.** *Applying Psychology to Sport*. London : Hodder Arnold, 2005.
17. **Hardy, L., Jones, G., Gould, D.** *Understanding psychological preparation for sport: Theory and practice of elite performers*. UK : Jones Willey & Sons, 1996.

18. **Lokšová, I., Lokša, J.** *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole.* Praha : Portál, 1999.
19. **Sekot, A.** *Rodiče a sport dětí.* Brno : Masarykova Univerzita, 2019.
20. **Harwood, C. G., & Knight, C. J.** *Parenting in sport. Sport, Exercise, and Performance Psychology.* 2016.
21. **Sekot, A.** *Sociologie sportu.* Brno : Masarykova Univerzita, 2013.
22. **Čáp, J.** *Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy.* Praha : ISV, 1996.
23. **Bergen, S. Kathleen, B.** *The Developing Person Through the Life Span.* místo neznámé : Worth Publishers, 2011.
24. **Baumrind, D.** *Child care practices anteceding three patterns of preschool behavior.* místo neznámé : Genetic psychology monographs, 1967.
25. **Lewin, K., Lippitt, R., & White, R.** *Patterns of Aggressive Behavior in Experimentally Created "Social Climates".* místo neznámé : The Journal of Social Psychology, 1939.
26. **Carter, A. D., & Bloom, G. A.** *Coaching knowledge and success: Going beyond athletic experiences.* : Journal of Sport Behavior, 2009.
27. **Kriegel, M.** *Pistol: The life of Pete Maravich.* . New York : NY : Free, 2007.
28. **Potrac, P., & Marshall, P. (2011).** *Arlie Russell Hochschild: The managed heart, feeling rules, and emotional labour: Coaching as an emotional endeavor.* New York : In R. L. Jones, P. Potrac, C. Cushion, & L. T. Ronglan (Eds.), *The sociology of sport coaching*, 2011.
29. **Kretchmar, S.** *The Ethics od Coaching Sports.* New York : Boulder, CO: Westvie, 2013.
30. **Sekot, A.** *Sociologické problémy sportu.* Brno : Grada Publishing a.s., 2008.
31. **Charvát, M.** *Sociální aspekty sportovních aktivit.* Brno : Paido, 2002.
32. **Špaček, O.** *Sportování a česká společnost : zdroje rozdílů ve sportovní participaci.* Brno : Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Institut sociologických studií, 2013.
33. **Kanters, M. Bocarro, A. Casper, J.** *Supported or Pressured? An examination of Angreement Among Parent's and children on Parent's Role in Youth Sports.* North Carolina : Journal of Sport, 2008.

34. **Lavoi, N., Stellino, M.** *The Relation Between Perceived Parent-Created Sport Climate and Competitive Male Youth Hockey Players' Good nad Poor Sport Behaviors.* University of Minnesota : Pubmed, 2008.
35. **Smoll, F. L.** *Parenting Young Athetes.* Maryland : Rowman & Littleield, 2012.
36. **Kováříková, A.** *Faktory ovlivňující účat děti na sportovních aktivitách.* Brno : Masarykova Univerzita, Fakulta sportovních studií, 2014.
37. **Effenbergerová, T.** *Vliv rodičů na sportovní aktivity dětí.* Olomouc : autor neznámý, 2021.
38. **Švachová, L.** *Motivace ke sportování a tělesná zdatnost u sportujících dětí.* [Diplomová práce] Brno : Masarykova Univerzita, Padagogická fakulta, 2013.
39. **Radostová, Z.** *Význam podpory rodičů v dlouhodobě sportovní přípravě dětí.* Praha : UK FTVS, 2016.
40. **Zrník, R.** *Překážky na cestě do vrcholového sportu.* Univerzita palackého v Olomouci : Fakulta tělesné kultury, 2020.

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Charakteristika souboru sportovců	14
Tabulka 2 – Charakteristika souboru rodičů	15
Tabulka 3 – Korelační matice	42

Seznam grafů

Graf 1 – Kolik sportů sis vyzkoušel/a před specializací?	29
Graf 2 – Kdy jsi začal/a se svým sportem?	30
Graf 3 – Věnoval/a ses stejnému sportu jako jeden z tvých rodičů?	31
Graf 4 – Kdo tě přivedl ke sportu?	31
Graf 5 – Nutili tě rodiče do sportu?	32
Graf 6 – Styl výchovy rodičů	33
Graf 7 – Chtěla matka, abys by/a vrcholový sportovec?	34
Graf 8 – Chtěl otec abys byl/a vrcholový sportovec?	35
Graf 9 – Tělesná výška sportovců a rodičů	36
Graf 10 – Tělesná výška sportovců a rodičů	36
Graf 11 – Vzdělání matky	38
Graf 12 – Vzdělání otce	39
Graf 13 – Vzdělání sportovce	40